

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ВИПУСКУ І
РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувачка

Сілевик К.М.

Науковий керівник,

д.держ.упр., професор

Приходько І.П.

науковий ступінь, посада

Дніпро-2024

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Освітній ступінь магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
« _____ » _____ 20 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачці вищої освіти другого (магістерського) рівня

СЛЕВИК КАТЕРИНИ МИХАЙЛІВНИ

1. Тема кваліфікаційної роботи «Удосконалення обліку та аналіз випуску і реалізації готової продукції підприємства»

Керівник роботи Приходько Ігор Павлович, д. держ. упр., професор
затвержені наказом ДДАЕУ від «20» листопада 2023 р. № 3509

2. Строк подання здобувачем роботи – 08 грудня 2023 року.

Вихідні дані до роботи Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, П(С)БО, реєстри синтетичного, аналітичного обліку та фінансова звітність ФГ «Сіріус»

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити). 1. Теоретичні основи обліку і аудиту реалізації продукції рослинництва. 2. Стан обліку і аудиту реалізації продукції рослинництва на підприємстві. 3. Напрями удосконалення обліку та аудиту реалізації продукції рослинництва на підприємстві. 4. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Розмір і структура земельних угідь. 2. Склад і структура товарної продукції. 3. Показники загального рівня продуктивності праці в підприємстві. 4. Ефективність використання виробничих засобів. 5. Рекомендована деталізація субрахунку 701 «Дохід від реалізації продукції». 6. Рекомендована деталізація субрахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва рослинництва».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Пр імітка
1	Теоретичні основи обліку реалізації продукції рослинництва	Травень 2023р.	
2	Стан обліку і аналіз реалізації продукції рослинництва на підприємстві	Вересень 2023р.	
3	Напрями удосконалення обліку та резерви реалізації продукції рослинництва на підприємстві	Листопад 2023р.	
	Висновки і пропозиції	Грудень 2023	
	Оформлення дипломної роботи	Лютий 2024р.	

Здобувач _____ Катерина Сілевик
(підпис) (власне ім'я, прізвище)

Керівник роботи _____ Ігор Приходько
(підпис) (власне ім'я, прізвище)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	10
1.1. Економічний зміст процесу реалізації продукції рослинництва	10
1.2. Мета та завдання обліку реалізації продукції рослинництва	15
1.3. Теоретичні аспекти процесу реалізації продукції рослинництва	17
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ І АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	25
2.2. Документальне оформлення обліку реалізації продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС»	32
2.3. Синтетичний і аналітичний облік реалізації продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС»	34
2.4. Аналіз реалізації продукції рослинництва на підприємстві	40
Висновки до другого розділу	45
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА РЕЗЕРВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ	47
3.1. Удосконалення обліку реалізації продукції рослинництва	47
3.2. Напрями удосконалення процесу реалізації продукції рослинництва на підприємстві	56
Висновки до третього розділу	58
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	60

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	4
ДОДАТКИ	63
	68

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 68 с., 15 рис., 16 табл., 2 формули, 3 додатка, 53 літературних джерела.

Предметом дослідження є порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій з руху готової продукції та аналіз на одному прикладі діяльності фермерського господарства «Сіріус».

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей ведення бухгалтерського обліку та проведення комплексного аналізу господарських операцій, пов'язаних з рухом готової продукції на прикладі діяльності фермерського господарства «Сіріус».

Методи дослідження – абстрактно-логічний, балансовий, монографічний, системного аналізу, порівняльний, графічний, спостереження, групування, аналіз і синтез.

Найзначніші наукові відкриття, які містять нові наукові концепції, такі:

- досліджено погляди вчених-економістів щодо формування понять «готова продукція», «збут (реалізація)», задокументовано особливості формування вартості продукції, яка виготовляється і потім реалізується споживачам.

- перераховано стандарти бухгалтерського забезпечення організації обліку готової продукції та їх впровадження на підприємствах.

- вирішено методику обліку готової продукції та основне призначення бухгалтерського обліку готової продукції на підприємстві;

- удосконалено процедуру розробки методики аналізу та об'єднання інформації, зокрема, продемонстровано механізм використання кількох субрахунків та аналітичних рахунків першого дебету для обліку 23 «Виробничих» та позабалансових рахунків;

- проведено фінансовий аналіз фінансового стану підприємства.

- було проведено дослідження діяльності підприємства, це стосувалося як виробництва, так і реалізації готової продукції.

- перераховано чинники та резерви, які спрямовані на збільшення виробництва та реалізації готової продукції від підприємства.

За результатами дослідження запропоновано удосконалення порядку ведення обліку готової продукції в системі бухгалтерського обліку та визначено резерви підвищення ефективності виробництва та реалізації готової продукції на СФГ «Сіріус». Наведені тут пропозиції стануть основою для вирішення питань обліку, продуктивності та реалізації готової продукції на досліджуваному підприємстві.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ОБЛІК, ГОТОВА ПРОДУКЦІЯ, РЕАЛІЗАЦІЯ, ВИРОБНИЦТВО, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ДИНАМІКА, АСОРТИМЕНТ, ЗБУТ

ABSTRACT

Qualification work: 68 pages, 15 figures, 16 tables, 2 formulas, 3 appendices, 53 literary sources.

The object of the research is the process of reflecting in the accounting of economic transactions related to the movement of finished products and their analysis on the example of the activities of the Ranok farm.

The purpose of the qualification work is to study the peculiarities of accounting and conduct a comprehensive analysis of economic operations related to the movement of finished products on the example of the activities of the " Sirius " farm.

Research methods - abstract-logical, balance, monographic, system analysis, comparative, graphic, observation, grouping, analysis and synthesis.

The most important research results containing scientific novelty are as follows:

- the views of economists regarding the formation of the concepts "finished products", "sales (realization)" were studied, the peculiarities of the formation of the value of products that are manufactured and sold to buyers and customers were characterized;

- the norms of legal support for the organization of accounting for finished products and their implementation at enterprises are singled out;

- the primary accounting of finished products and the form of accounting registers for accounting of finished products at the enterprise were clarified;

- further developed the issue of methodology and organization of analytical and synthetic availability and movement of accounting for finished products, in particular, the mechanism of using a number of sub-accounts and analytical accounts of the first credit to account 23 "Production" and off-balance sheet accounts was shown;

- an analysis of the financial state of the enterprise was carried out;

- an analysis of the company's activities was carried out, especially in terms of production and sale of finished products;

- the factors and reserves for increasing the production and sale of finished products of the enterprise are determined.

Based on the results of the study, directions for improving the accounting of finished products in the accounting system were proposed, and reserves for increasing the efficiency of production and sale of finished products at FG "Sirius" were determined. The provided recommendations create a basis for solving problems of accounting, production efficiency and sale of finished products at the investigated enterprise

KEYWORDS

ACCOUNTING, FINISHED PRODUCTS, SALES, PRODUCTION, ANALYSIS, EFFICIENCY, DYNAMICS, RANGE, SALES

ВСТУП

Сьогодні облік сільськогосподарського виробництва перетворюється з методу отримання інформації в продуктивний інструмент управління, який безпосередньо впливає на хід виробничих процесів. Незалежно від соціально-економічного статусу, дані бухгалтерського обліку завжди є першоджерелом вихідної інформації щодо мікро- та макроекономічного управління, ці дані мають відношення до обраної теми. Це свідчить про те, що система бухгалтерської інформації на сільськогосподарських підприємствах досить повно охоплює явища і процеси, які аналізуються на всіх рівнях. Нині активно обговорюється питання щодо вдосконалення управлінського обліку взагалі та для кожної галузі економіки України зокрема.

Галузь рослинництва на сільськогосподарських підприємствах має багато різних особливостей. Воно виділяється, по-перше, чутливістю до природних факторів, по-друге – соціальних, на які потрібно зважати при організації бух обліку. Ця особливість проявляється в тому, що земля – це основний засіб виробництва, в той час як, наприклад, у промисловості вона – лише територія, місце, на якому знаходиться господарство. Земля відрізняється тим, що вона є незмінним засобом виробництва. В той час як всі інші засоби виробництва у процесі діяльності поступово втрачають свою натуральну і моральну форму, внаслідок чого їх через деякий час потрібно замінювати новими. При правильному використанні вона не тільки не втрачає матеріальної і моральної корисності, а навпаки – покращує свою родючість. Рівень виробництва характеризується ефективністю, рівнем залучення досягнень НТП, місцем і роллю працівника у процесі виробництва. За умов обмеженості ресурсів і здобутку рівня планової ефективності постає необхідність безперервного порівняння отриманих витрат і досягнутих результатів. Дана проблема підвищується під впливом інфляції, коли інформацію про виробничі витрати потрібно кожного дня співставляти з майбутніми витратами, що сильно залежить від впливу зовнішнього оточення

підприємства. Здатність скасування або передбачення впливу якомога більшої кількості негативних внутрішніх і зовнішніх чинників з'являється завдяки якісно організованому обліку продажу продукції рослинництва. Методичну та інформаційну базу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо покращення обсягів виробництва та продажу продукції рослинництва забезпечує інформація, яку можна отримати від даних бух обліку. Тому дослідження і удосконалення обліку процесу реалізації продукції рослинництва постає важливим і актуальним завданням сьогодення.

Метою дипломної роботи досліджується облік та аудит порядку реалізації продукції рослинництва в розрізі конкретного господарства:

- для досягнення поставленої мети в роботі перелічені наступні завдання.
- визначити грошову оцінку порядку реалізації сільськогосподарської продукції.
- вивчити призначення та обов'язки ведення обліку реалізації сільськогосподарської продукції.
- пояснити теоретичні засади аудиту реалізації сільськогосподарської продукції.
- охарактеризувати інституційну та економічну природу компанії;
- вивчити документацію облікового процесу СФГ «СІРІУС».
- навести імітаційно-аналітичний облік реалізації заводу на СФГ «СІРІУС»;
- оцінити поточний стан аудиту на досліджуваному підприємстві;
- створити методику удосконалення обліку реалізації сільськогосподарської продукції.
- запропонувати вдосконалення методики аудиту процесу реалізації сільськогосподарської продукції.
- вивчати стан охорони праці на підприємстві та надавати пропозиції щодо поліпшення умов праці.

Предметом дослідження є порядок реалізації сільськогосподарської продукції у фермерському господарстві.

Тема – теоретико-методологічні основи обліку та аудиту процесу реалізації продукції рослинництва у ФГ «Сіріус».

Під час написання дипломної роботи були використані такі методи дослідження: спостереження, узагальнення, відбір, порівняння. Крім того, в період збору, систематизації та обробки інформації використовувалися загальнонаукові методи, а саме індуктивний, аналіз та синтез.

Джерелами інформації для проведення дослідження є закони України, постанови Кабінету Міністрів України, постанови Верховної Ради, Укази Президента України, інструкції з даної теми, типові правила, навчальні посібники, підручники, періодичні видання, дані первинного обліку, синтетичні та аналітичний облік, фінансова та статистична звітність, річні плани господарств, а також особисті спостереження за ходом виробництва в СФГ «СІРІУС».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

1.1. Економічний зміст процесу реалізації продукції рослинництва

Процес реалізації продукції сільськогосподарського підприємства – це, в першу чергу, вилучення активів, якими володіє підприємство, шляхом їх реалізації з метою поповнення витрачених засобів підприємства та одержання прибутку для задоволення різних потреб підприємства та його засновників.

Самий важливий і відповідальний господарський процес, що є фінальним етапом обертання капіталу – реалізація товарної продукції, різного роду товарів, робіт, послуг. Результат даного процесу являє загальну корисність отриманого продукту, його відповідність ринку та замовнику послуг, зіставивши доходи і витрати господарства вираховується фінансовий результат. Продаж продукції рослинництва, товарів, робіт, послуг є дуже важливим осередком доходів не тільки господарства, а й формує прибуткову долю бюджету країни як об'єкт оподаткування. У зв'язку з цим вимагає потрібної організації облік продажу продукції рослинництва. Та все ж від якості обліку залежить відповідний розрахунок фінансового результату господарювання підприємства.

Дослідження останніх, що питаннями пов'язані з обліком процесу реалізації продукції рослинництва займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених та економістів.

Піюренко І.О. зазначає, що у створенні та поширенні сільськогосподарської продукції суттєву роль відіграє налагодження системи господарських зв'язків між сільськогосподарськими підприємствами та організаціями, що закуповують сільськогосподарську продукцію, а також організаціями державної форми власності. Первинною формою організації цих відносин є укладання угод на виробництво та реалізацію

сільськогосподарської продукції на добровільних засадах [38].

У своїй науковій роботі Саввон О.О.: – фокусується на прямому зв'язку між прибутком і обсягом продажів і успішною системою маркетингу. Оскільки процес реалізації пов'язаний з витратами, пов'язаними з підвищенням якості продукції, обсяги якої залежать від обсягу виробництва і товарності продукції, структури збуту і якості продукції, стан матеріально-технічна основа збуту, форма збуту та рівень цін; в процесі виробництва також виникають додаткові витрати, які пов'язані з підвищенням якості продукції. Усі ці витрати певною мірою є витратами, пов'язаними з продажем продукції через маркетинг. Зважаючи на конкурентний характер сільськогосподарського ринку, важливо постійно користуватися перевагами конкуренції – до і після прийняття рішень важливо мати інформацію. Маркетинг базується насамперед на об'єктивності та ясності. Це здатність навчатися та отримувати інформацію, яка дозволяє вам скористатися перевагами конкуренції, зменшити ризик фінансових втрат і підвищити продуктивність. [50].

Шумакова Т. вважає: – цей бухгалтерський облік та його процес впровадження повинні гарантувати контроль над виконанням завдань, пов'язаних з виробництвом продукції відповідно до договірної угоди, зберігання продукції на зберігання та дорогу, а також своєчасне випуск документів для транспорту; пред'явлення документів покупцям та їх оплата; використання фінансових і матеріальних ресурсів компанії при плануванні та виконанні діяльності підприємства; створення достовірної інформації щодо результатів діяльності підприємства [53].

На нашу думку, пропозиції Піюренко І.О. і Саввона О.О. цілком обґрунтовані. Хоча хотілося зазначити, що вітчизняні товаровиробники перебувають в складних економічних умовах, що робить їх неконкурентоздатними в порівнянні з іноземними виробниками продукції, і зокрема продукції рослинництва. Також при неналагодженому ринку сільськогосподарської продукції, аграрним виробникам можна покладатися

тільки на власні можливості. При цьому підприємствам необхідно більш широко використовувати маркетингову систему, яка б могла допомогти у пошуку нових каналів ефективного збуту агропромислової продукції, забезпечити розробку методів і технологій, які спрямовані на удосконалення якості аграрної продукції і покращення її конкурентоздатності. Зауважимо, що контрактна форма відносин при цьому надає товаровиробникам продаж аграрної продукції із своєчасними розрахунками за придбану продукцію, визначає обсяги і терміни поставок, збільшує безпеку при можливих ризиках у майбутньому щодо процесу постачання та оплати.

У статті Савчука В.: – обговорюємо питання реалізації сільськогосподарської продукції. У сучасних економічних умовах, навіть при зменшенні обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, у товаровиробників виникають різноманітні проблеми, пов'язані з процесом реалізації продукції за ціною. Серед причин такого становища відзначають монополізм переробних підприємств і трейдерів, низькі ціни на сільськогосподарську продукцію, що реалізується, недостатній розвиток сфери торгівлі та посередницьких послуг [51].

На думку Т.Є. Олексієвої: – закупівельна політика дозволяє сільськогосподарським компаніям повністю контролювати методи і форми реалізації своєї продукції, укладання договорів. Основними принципами організації сільськогосподарського ринку є: вільний розподіл цін на кожному кроці ринку, організація великих оптових ринків, торгів, свобода вибору різних методів і засобів ведення бізнесу [8].

Автори Соловйов В. і Чельтер С. вважають: – що успішне функціонування сільськогосподарського виробництва в першу чергу залежить від налагодженої системи виробництва, його переробки в промисловості та подальшої реалізації якісних харчових продуктів. Крім того, виробничі відносини між виробниками та споживачами товарів повинні культивуватися з урахуванням попиту та пропозиції, конкуренції та інтересів споживачів. Складові ефективності сільськогосподарської продукції є не

лише результатом організації раціонального виробництва, а й включають процес реалізації продукції за цінами, які покривають собівартість продукції та забезпечують достатній прибуток [8].

Підбиваючи підсумки про вище сказане, зробимо висновок, що всі їх рекомендації вчених зводяться до наукового обґрунтування цін на агропромислому продукцію, а також до того, що товаровиробники повинні у своїй господарській діяльності керуватися принципами ринкової економіки. А сьогодні економіка України все ще перебуває на перехідному етапі до ринку.

І. Сікора та Бондур Т.О.: – підкреслюють неможливість розвитку сільського господарства без цінової рівноваги та фінансової стабільності. Як наслідок, політика держави щодо агропромислового комплексу має будуватися на концепції зваженого та збалансованого ціноутворення. Конфлікт між ціною та доходом або обмін подібними продуктами в умовах балансу або рівноваги не втрачає свого значення. Якби кожен фермер у сільському господарстві індивідуально обирав свою виробничу програму, засновану на максимізації прибутку, то найпростішим способом досягти цього був би пошук нових технологічних рішень і зниження собівартості продукції [7, 52].

Зниження попиту на агропромислому продукцію завдяки зниженню рівня платоспроможності громадян або покращення конкуренції, може викликати зниження показників виробництва, а тому здійснення реформ передбачає вирішення завдань організації такого механізму, в т.ч. адміністративного, який би сприяв товаровиробникам до зменшення використання праці і земельних ресурсів.

Сук Л. та Сук П. вважають, що у властивостях економічної рентабельності першочергова роль відводиться прибутку: - Різниця між валовим прибутком і витратами обігу вважається прибутком від реалізації сільськогосподарської продукції. У результаті одним із показників, який використовується для розрахунку прибутку, є валовий прибуток [29].

Вважаємо, що прибуток є одним із найважливіших показників діяльності сільськогосподарських компаній, першоджерелом якого є прибуток, отриманий від реалізації сільськогосподарської продукції. Тому збільшення ринкових цін на аграрну продукцію могло б зацікавити товаровиробників у виробництві і продажу своєї продукції. Але якщо навіть в сьогоденних умовах підвищити ціни на сільськогосподарську продукцію, то і це не є запорукою високо прибутковості аграрних підприємств. Несприятливі наслідки ринкових змін в АПК визначені сукупністю різних причин, а також і впливом факторів нерегульованого цінового механізму, загального фінансово-економічного положення системи ведення бізнесу.

Жмур Н.М. вважає: – що реалізація сільськогосподарської сировини на експорт має велике значення для України, це дозволить розширити ринки збуту сільськогосподарської продукції, підвищити техніко-технологічну озброєність її виробництва, підвищити якість і конкурентоспроможність продукції, розширити асортимент [17].

Підсумувавши сказане вище, наблизити народне виробництво до міжнародних показників виробничої роботи, покращити його рентабельність; підняти статус українських товаровиробників на ринку країни; забезпечити умови для підтримки якісного рівня цін на агропромислову продукцію є стратегічними державними завданнями.

Береговий В. вважає: – що підвищення ефективності діяльності підприємства призводить до збільшення прибутку, а отже, до більш стабільної економічної ситуації та більшої частки ринку. Лише після накопичення достатнього прибутку підприємство може переорієнтувати своє виробництво, врахувати вимоги ринку, реконструювати його, придбати нові, більш продуктивні способи виробництва, прогресивні технології, зменшити обсяг виробництва, зберігаючи при цьому його якість. Це гарантує, що компанія все ще зможе отримувати високі прибутки без ризику банкрутства. Тому дохід вважається головним показником ефективності компанії на ринку [3].

Згідно із Податковим кодексом України: – термін «продаж товарів» використовується в цивільному праві для опису будь-яких операцій, що впливають з договорів купівлі-продажу, обміну, поставки та інших юридичних угод, які стосуються передачі прав власності на товар за оплату або компенсацію, незалежно від умов договору. договору, а також операції з безоплатної роздачі товарів [41].

Важливо визнати, що сучасні ринкові відносини призвели до нових викликів у вирішенні проблем, пов'язаних з обліком виробництва рослинництва, тоді як попередні дослідження базувалися на класичному підході. Окремі аспекти обліку реалізації продукції рослинництва в системі управління підприємством потребують додаткового вивчення. Як наслідок, залишаються без відповіді питання ефективного та точного аналітичного забезпечення управлінських рішень з метою підвищення їх легітимності та ефективності.

Як наслідок, значний інтерес сучасних науковців-економістів до дослідження питань, пов'язаних з організацією бухгалтерського обліку та аналізом порядку реалізації продукції рослинництва. Важливо визнати, що бухгалтерський облік і аудит пов'язані один з одним і надають інформацію, важливу для прийняття ефективних рішень щодо управління.

1.2. Мета та завдання обліку реалізації продукції рослинництва

Береговий В. зазначає: – найбільш значуща складова господарської діяльності підприємства, ця стадія завершує процес руху капіталу - реалізацію товарів, продукції, послуг, праці. У результаті цієї процедури виявляється суспільна цінність виробленого продукту, його відповідність запитам споживача, або ринку; шляхом протиставлення доходів і витрат підприємства отримують фінансовий результат. Дохід від реалізації продукції є найбільш значущим доходом підприємства, а також частиною

державного бюджету, яка оподатковується. Як наслідок, відповідна організація повинна враховувати порядок реалізації продукції. Зрештою, точний опис фінансового результату підприємства залежить від якості бухгалтерського обліку [3].

Положення процесу реалізації у загальному відтворенні характеризується конкретним господарським механізмом, що формує умови продажу та умови проведення розрахунків за реалізовану продукцію, часто корегує ціни. Встановлення поняття та моменту здійснення продажу продукції рослинництва висвітлюється у законодавчих актах, що визначають сплату податків.

Проведена в Україні реформа, не змінила суті процесу продажу, надавши дещо інші шляхи організації його обліку. П(С)БО 15 «Дохід» включає порядок уточнення, оцінювання та висвітлення у фінансовій звітності доходу, який виникає в результаті продажу чи використання активів. Цей стандарт визначає період висвітлення в звітності, а також і у фінансовому обліку, виручки від продажу продукції рослинництва в усіх аспектах [44].

З метою прискорення створення інфраструктури ринку АПК, формування умов для доброго ресурсного забезпечення виробництва і продажу агропромислової продукції рослинництва, сприяння розвитку господарств в АПК є актуальний Указ Президента України від 06.06.2009 р. за № 767/2000.

Згідно з цим Указом: – у сільській місцевості запропоновано мережу запропонованих заготівельних пунктів сільськогосподарської продукції, кредитних спілок, а також інших суб'єктів господарювання, які займаються переробкою та реалізацією сільськогосподарської продукції. У містах і селищах планувалося створити мережу компаній, які займатимуться роздрібною торгівлею сільськогосподарською продукцією, у тому числі фірмовими магазинами. У великих містах була створена мережа фірм для оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Розпорядженням передбачено вжити заходів щодо закупівлі сільськогосподарської продукції для державного та регіонального ринку на конкурентних умовах, за форвардними контрактами, гарантувати виконання зобов'язань та нести відповідальність за їх порушення.

Для обліку виручки від реалізації сільськогосподарської продукції призначені рахунки 70 «Виручка від реалізації», 90 «Собівартість реалізації», 93 «Витрати на реалізацію».

Мета – дослідити теоретичні основи обліку реалізації продукції рослинництва та її використання в практиці бухгалтерського обліку сільськогосподарських організацій.

Основними завданнями обліку реалізації продукції рослинництва є:

- ступінь відповідності бізнес-плану збуту сільськогосподарської продукції принципам рослинництва;
- вчасне документування кожної окремої партії проданої продукції рослинництва;
- контроль за вчасним приходом плати за продану продукцію рослинництва;
- фактичний обсяг її реалізації (кількість і види сільськогосподарської продукції, яка була реалізована в натуральному чи грошовому виразі за звітний період);
- повна вартість виробництва заводу;
- розрахунок фінансових результатів від продажу продукції.

1.3. Теоретичні аспекти аудиту реалізації продукції рослинництва

Управління вартістю є складним процесом для господарюючого суб'єкта. У своїй основній формі це стосується управління всіма аспектами діяльності підприємства, оскільки воно включає всі виробничі процеси. У зв'язку з цим особливу увагу слід приділити аудиту виробничих витрат.

Правильно проведений аналіз собівартості продукції дозволить зробити раціональний висновок про економічну ефективність вирощування сільськогосподарських культур, виконання поставлених завдань і виявити резерви, які можна використати для зниження собівартості продукції та підвищення рентабельності сільськогосподарської продукції.

Нижче наведено найпоширеніші помилки в обліку витрат:

- незаконність покладання вини на створення рослинного блага.
- неправильний облік витрат;
- необґрунтована зміна методики обліку собівартості та калькулювання собівартості за рік;
- нерівномірний розподіл витрат між різними видами готової продукції та поточними проектами.
- невірно занижена вартість праці для оцінки витрат;
- необґрунтоване включення витрат на відрядження, представницькі витрати, витрати на рекламу та перепідготовку персоналу.
- порушення правил ведення синтетичного та аналітичного обліку.

Перевіряючи законність звітних показників, аудитор повинен провести спеціальні аналітичні процедури, які дозволять виявити тенденції та прямі залежності між основними складовими виробництва. Аналітичні процедури - процес аналізу та оцінки отриманої інформації, дослідження найбільш суттєвих фінансово-економічних показників діяльності суб'єкта господарювання з метою визначення потрібних і неправильних сторін бухгалтерського обліку фактів господарської діяльності, а також причин ці помилки та спотворення. Висновки, отримані за допомогою цієї процедури, дозволяють аудитору отримати інформацію щодо облікових даних і економічної діяльності підприємства.

Також необхідно провести вибірковий аналіз структури собівартості продукції рослинництва по основних культурах, видах незавершеного виробництва. Можливо, це зробити за кілька звітних періодів, що дозволить виявити тенденції і можливі причини їх зміни. Аудитор може зробити

порівняльний аналіз фактичної і планової структури собівартості продукції і виявлення при цьому істотних відхилень, це дасть аудитору можливість судити, наскільки ефективний внутрішньогосподарський контроль за виробничими процесами.

Витрати враховуються при виробництві продукції враховуються в первинних документах. Тому вибірково слід перевірити правильність первинної облікової документації (актів на витрату насіння, облікових листів, накладних використання добрив, засобів захисту, отрутохімкатів і ін.), Перевірити правильність ведення накопичувальних і зведених регістрів (журналів обліку робіт і витрат; виробничих звітів; особових рахунків і ін.).

У рослинництві процес виробництва продукції складається з наступних етапів:

Гроші підуть на врожай наступного року:

- практика посадки та вирощування сільськогосподарських культур також включена в роботу фермерських полів.
- своєчасне, точне збирання сільськогосподарських культур і збут сільськогосподарської продукції.

Важливо звернути увагу на правомірність межі в обліку витрат, пов'язаних з продукцією врожаю поточного року та майбутнього. Під час повторного розрахунку законність базової вартості, непрямих витрат і побічних продуктів має бути перевірена вибірково.

Важливо оцінити, чи ідентична інформація на синтетичному рахунку 27 інформації на аналітичному рахунку 27, а також чи точно визначені відповідні рахунки для господарських операцій щодо виробництва продукції рослинництва.

Джерелом інформації для проведення аудиту обліку витрат і калькулювання продукції є практично вся первинна документація підприємства, в тому числі зведений аналітичний облік і синтетичні рахунки обліку витрат і виручки:

- документи з обліку витрат матеріальних цінностей: акт витрати

насіння та посівного матеріалу, накладна на внутрішньогосподарські роботи, лімітно-забірна відомість, акт на використання органічних, мінеральних та бактеріальних добрив. , рахунок тракториста, шляхові листи; звіт про рух ПММ;

- документи з обліку витрат на оплату праці: таблиць обліку виконаних робіт, таблиць обліку робочого часу, грошовий розрахунок водія, розрахунково-платіжна відомість - є узагальнюючим документом;

- запис виробничих активів, таких як частка основних фондів, яка призначена для сільського господарства, виражається з інформацією про те, як амортизація розподіляється у виробництві сільськогосподарських культур.

Документи, необхідні для обліку виходу готової продукції з рослинництва: реєстр відправлення зерна та іншої продукції з поля, реєстр приймання зерна та іншої продукції, виробничий звіт, талон на вивезення продукції. з поля, шоферський та комбайнерський квиток; загальна собівартість продукції, журнал-ордер і Головна книга.

При перевірці бухгалтерського обліку важливо переконатися в правильності визначення об'єктів обліку в аналітичному обліку та правильності собівартості об'єктів обліку. У зв'язку з цим витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, при плануванні, обліку та калькулюванні витрат необхідно класифікувати на такі категорії:

Додатковий дохід, який підлягає відрахуванню на соціальні потреби;

- насіння та інші посадкові матеріали;
- неорганічні та органічні добавки до кормів;
- рослини, які захищаються;
- зміст неосновних засобів;
- праці та послуг;
- організація виробництва та управління;
- інші витрати.

Правильна і раціональна організація процесу аудиту, вибору необхідних і достатніх аудиторських процедур заснована на чіткому

розумінні критеріїв бухгалтерської звітності. Цими критеріями є:

1. Існування – необхідно переконатися в тому, що всі відображені в звітності витрати на виробництво продукції дійсно існують.

2. Права та обов'язки - вкрай важливо переконатися, що витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, документально підтверджені та обґрунтовані.

3. Виникнення - важливо переконатися, що операції, пов'язані з нарахуванням і списанням витрат в бухгалтерському обліку, відбулися протягом звітного періоду.

4. Повнота – необхідно переконатися в тому, що відсутні витрати, які повинні були бути відображені в бухгалтерському обліку і звітності, але не були в ньому відображені.

5. Оцінка - вкрай важливо переконатися, що витрати на виробництво відображені в обліку та звітності, це дозволить повно і точно визначити фактичні витрати на одиницю продукції..

6. Вимірювання – необхідно переконатися в тому, що понесені витрати підприємства відображені в обліку в повному обсязі і у відповідному звітному періоді.

7. Подання та розкриття – необхідно переконатися в тому, що витрати на виробництво продукції відображені в обліку відповідно до нормативних актів.

При перевірці обліку витрат, пов'язаних з виробництвом продукції, аудитор повинен визнати дотримання таких вимог:

- незмінність методу, застосовуваного на початку року для обліку виробничих витрат і розрахунку собівартості продукції, і його узгодженість з іншими підрозділами компанії та галузевими стандартами;

- правильності розмежування витрат по звітних періодах;

- вірності оцінки витрачених на виробництво продукції матеріальних ресурсів;

- обґрунтованості списання відхилень фактичної собівартості

матеріальних ресурсів від вартості матеріалів за обліковими цінами;

- правильності нарахування зносу по основним засобам, нематеріальним активам та включення сум зносу у витрати виробництва або віднесення за рахунок чистого прибутку;

- обґрунтованості сум накладних витрат і способів їх розподілу по об'єктах калькуляції.

Важливо перевірити правомірність оцінки вартості товарів під час списання, а також встановити: правильність нарахування амортизації на основні засоби та спосіб її віднесення на відповідні об'єкти витрат. в системі бухгалтерського обліку; правильність обліку та фінансування витрат, пов'язаних з ремонтом основних засобів та інших витрат, пов'язаних з їх забезпеченням.

Перевіряючи витрати матеріальних ресурсів, аудитор повинен встановити чи підтверджується витрата товарно-матеріальних цінностей у виробництві понад встановленого нормативу документами, підписаними керівником організації або уповноваженими ним особами, чи підтверджується облік товарно-матеріальних цінностей, які використовуються на виробництво продукції рослинництва, лімітно-збірними відомостями, чеками-накладними та іншими документами. Завдання аудитора полягає в тому, щоб перевірити правомірність відчуження та списання матеріальних цінностей, які є похідними від нестач і розтрат, у разі виявлення таких відомостей.

В процесі виробництва готової продукції формуються великі запаси насіння, кормів, сировини для переробки. У зв'язку з цим, аудитор повинен приділити особливу увагу повноті і своєчасності оприбуткування продукції власного виробництва з метою своєчасного розкриття та попередження незаконного використання або псування продукції. Для цього застосовується зустрічна звірка реєстрів відправки, вимог накладних з документами по нарахуванню заробітної плати за збирання врожаю. Необхідно переконатися, що кількість оприбуткованої продукції за кожним видом аналогічно обсягом

за який нарахована заробітна плата. Вивченню підлягають також результати проведених в організації інвентаризацій посівних площ, контрольної врожайності сільськогосподарських культур, правильність списання витрат за загиблими посівами.

Важливо перевірити: якщо протягом року було повно облік витрат допоміжних виробництв за відповідними критеріями, виходячи з обсягів виконаних робіт і послуг та планової собівартості одиниці цих послуг, то витрати потім були скориговані або заплановані за рік. Потім річний бюджет порівнюється з фактичними витратами, які потім кредитуються на відповідні рахунки. Досліджено також законність облікового процесу та відповідність процесу калькулювання щодо організації виробництва та управління відповідним об'єктам обліку та об'єктам калькуляції в сільському господарстві.

Останній етап процесу перевірки повинен включати відстеження точності рахунків, пов'язаних з витратами на виробництво, запис розбіжностей у калькуляціях, перевірку узгодженості аналітичних облікових записів у поєднанні з журналом замовлень, Головною книгою та звітуванням про результати.

Висновки до першого розділу

Фінальним етапом обертання капіталу виступає реалізація товарної продукції, різного роду товарів, робіт, послуг. Результат даного процесу являє загальну корисність отриманого продукту, його відповідність ринку та замовнику послуг, зіставивши доходи і витрати господарства вираховується фінансовий результат. Продаж продукції рослинництва, товарів, робіт, послуг є дуже важливим осередком доходів не тільки господарства, а й формує прибуткову долю бюджету країни як об'єкт оподаткування. У зв'язку з цим вимагає потрібної організації облік продажу продукції рослинництва.

Та все ж від якості обліку залежить відповідний розрахунок фінансового результату господарювання підприємства.

Дохід від реалізації продукції є найбільш значущим доходом підприємства, а також частиною державного бюджету, яка оподатковується. Як наслідок, відповідна організація повинна враховувати порядок реалізації продукції. Зрештою, точний опис фінансового результату підприємства залежить від якості бухгалтерського обліку.

При перевірці бухгалтерського обліку важливо переконатися в правильності визначення об'єктів обліку в аналітичному обліку та правильності собівартості об'єктів обліку. У зв'язку з цим витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, при плануванні, обліку та калькулюванні витрат необхідно класифікувати на такі категорії:

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ І АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

СФГ «СІРІУС» розташоване в центральній частині Криворізького району Дніпропетровської області.

На території району розташовані пункти збуту продукції та бази постачання. Усі виробничі потужності ферми розташовані на одній території.

Компанія має сприятливі умови для розвитку інфраструктури (транспорту, зв'язку, енергетики та води). Близькість залізничного вокзалу, наявність автозаводу, дороги з твердим покриттям на кожному виробництві, зберігання готової продукції на власних потужностях гарантують своєчасну доставку сировини та транспортування продукції на власне зберігання області.

Земля у власності сільського бізнесу є основною формою виробництва. Покращення використання землі, поліпшення здоров'я ґрунту, підвищення врожайності сільськогосподарських рослин і продуктивності тваринницьких угідь є необхідними для підвищення врожайності сільськогосподарських культур і підвищення ефективності тваринництва.

Управління компанією характеризується лінійно-функціональною структурою, яка передбачає ієрархію підпорядкування від працівника до керівника. Структурна організація організації характеризується високим ступенем спеціалізації, оскільки вище керівництво зберігає більшість повноважень, необхідних для прийняття важливих рішень.

Земля використовується як засіб отримання сільськогосподарської продукції. Склад землі залежить від рельєфу і якості ґрунту.

На сьогоднішній день склад і структура земельних ділянок сильно змінюється, більшість ділянок знаходиться у власності підприємства та в оренді власника земельного паю. Давайте обговоримо склад і організацію

землі компанії на схемі 2.1.

Таблиця 2.1

Розмір і структура земельних угідь

Види угідь	2020р.	2021р.	2022р.	2022р. у % до 2020р.
Загальна земельна площа, га	3012	1783	3124	103,72
В тому числі:				
Сільськогосподарські угіддя, га	2897	1632	3093	106,77
з них:				
рілля	2864	1601	3093	108,00
Коефіцієнт освоєння землі для сільськогосподарського виробництва	0,96	0,92	0,99	102,94
Рівень розораності земель, %	0,99	0,98	1,00	101,15
Приходиться сільськогосподарських угідь на одного працівника, га	68,19	34,80	59,48	87,23

Загальна земельна площа складається з сільськогосподарських угідь, а також земельних ділянок, які структуровані, частка ріллі в порівнянні з попередніми роками більша. Така тенденція зумовлена збільшенням площі господарства внаслідок пайового землеробства.

Якісна оцінка стану земель проводиться за ступенем еродованості, засолення, заболоченості, наявності скель і рослинності, розмірів і конфігурації земельних ділянок, їх продуктивності.

Спеціалізований характер сільськогосподарських підприємств полягає в їх первинному розвитку в одній або кількох галузях виробництва спільної продукції в багатьох районах, областях і державах. Створення цих галузей і виробництво їх продукції впливає на напрям виробництва для сільської компанії.

Склад товарної продукції описується як відсоток загальної вартості культури або промисловості продукту в загальній вартості продукту для компанії, який вважається 100%. Розташування культур і галузей усередині компанії залежить від питомої вартості цих культур у складі собівартості

загальної продукції. Щоб зрозуміти еволюцію складу та структури товарної продукції СФГ «СІРІУС», розглянемо інформацію в таблиці. 2.2.

Таблиця 2.2

Склад і структура товарної продукції

Види продукції і галузі	2020р.		2021р.		2022р.		2022р. у % до 2020р.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Рослинництво, разом	7859,7	87,61	13794,5	94,23	24918,9	86,12	317,05
В т. ч. зернові	5207,7	58,05	11726,5	80,10	20983,3	72,52	402,93
соняшник	2636,5	29,39	2036,4	13,91	3894,5	13,46	147,71
інша продукція рослинництва	15,5	0,17	31,6	0,22	41,1	0,14	265,16
Тваринництво, всього	1085,1	12,10	813,1	9,06	2373	8,20	218,69
вирощування свиней	1036,9	11,56	565	6,30	2317,1	8,01	223,46
інша продукція тваринництва	48,2	0,54	248,1	2,77	55,9	0,19	115,98
Реалізація іншої продукції, робіт і послуг	26,4	0,29	31,6	0,22	1642,9	5,68	6223,11
Всього	8971,2	100,00	14639,2	100,00	28934,8	100,00	322,53

За період 2020-2022 рр. обсяг продукції рослинництва зріс на 217,05%, а виручка від реалізації у 2022 р. склала 20983,3 тис. грн.

Рослинництво обертається навколо вирощування основних продуктів харчування, таких як хліб і масло. У складі загальної продукції на підприємстві у 2022 році найбільший питомий відсоток припадає на реалізацію круп – 72,52%.

Виходячи з наведеної вище інформації можна зробити висновок, що СФГ «СІРІУС» надає перевагу виробництву продуктів харчування у напрямку збільшення сонячного світла. Це розширення виробництва соняшнику.

У контексті економічної раціональності слід сприяти ефективному використанню праці та всіх інших ресурсів, пов'язаних з виробництвом, тобто компонентів виробничого процесу, які відрізняються між собою за принципом функціонування, це сприяє виробництву продукції. З грошової

точки зору ресурси для виробництва поділяються на три категорії: знаряддя праці, предмети праці та сама праця. Для створення сільськогосподарської продукції використовуються земля, машини, виробничі приміщення і будівлі, випас тварин та інші ресурси. Предмети праці складаються з насіння, добрив, продуктів харчування та інших витратних матеріалів. Праця має вирішальне значення для виробництва товарів. Раціональне використання трудових ресурсів у процесі виробництва призводить до збільшення обсягу виробництва і зниження собівартості продукції.

Підвищення продуктивності праці вважається вирішальним для збільшення обсягів виробництва. Продуктивність праці вимірюється кількістю виробленої продукції на одиницю витрат живої праці. Підвищення продуктивності праці може бути досягнуто шляхом попереднього зменшення кількості праці, необхідної для її виробництва, замість кількості фактично використаної праці.

Обсяг використаних трудових ресурсів відображається в показниках продуктивності праці, наведених у таблиці 2.3 (табл. 2.3).

Середньорічна чисельність працівників зросла на 23,81%, що пояснюється зростанням компанії.

Важливою складовою господарської діяльності підприємства є основні засоби виробництва, які є матеріально-технічною основою виробництва. Важлива складова діяльності підприємства, яка забезпечує основні ресурси та їх ефективне використання, підвищує продуктивність праці, ефективніше використовує капітал, збільшує обсяг виробництва та знижує собівартість продукції.

Для функціонування господарства необхідна базова матеріально-технічна база, яка втілюється в матеріально-технічному складі підприємства.

Ефективність використання основних фондів вимірюється показником фондівіддачі, який визначається як відношення собівартості валової продукції до середньорічної вартості основних фондів. Приріст основного капіталу визначається загальним обсягом виробництва, збереженням

капіталу підприємства, складом основних засобів, їх станом, технічною оснащеністю праці, ступенем їх використання.

Таблиця 2.3

Показники загального рівня продуктивності праці в підприємстві

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2022р. у % до 2020р.
Середньорічна чисельність працівників, осіб	42	46	52	123,81
Відпрацьовано людино-днів на 1 працівника	885	792	708	79,98
Коефіцієнт використання запасу робочого часу	2,901	2,598	2,320	79,98
Відпрацьовано людино-годин на 1 люд.-день	7,3	7,6	7,5	102,74
Виробіток продукції:				
на 1 люд.-годину, грн.	21,21	44,07	48,44	228,41
на 1 люд.-день, грн.	156,92	334,93	363,28	231,50
на 1 працівника, тис. грн.	138,85	265,37	257,09	185,16

Типові річні витрати на гектар сільськогосподарських угідь використовуються як відносний показник постачання основних послуг компаніями. Під час оцінки враховують структуру основних фондів, ступінь їх зношеності, властивості відновлення та вибуття, інші властивості, пов'язані з відтворенням основних фондів (табл. 2.4).

Загальні витрати основних засобів за досліджуваний період зросли на 29,88%, це пов'язано з придбанням основних засобів.

Повернення 1 грн. Ціна основного способу виробництва зросла на 17,26%. Це зумовлено зростанням витрат основних фондів та збільшенням обсягу продукції на 52,39%. Індекс добробуту особи зріс на 4,9%.

Обсяг і витрати сільськогосподарської продукції в першу чергу визначаються наявністю та використанням основних фондів у процесі виробництва (тракторів, автомобілів, приміщень).

Таблиця 2.4

Ефективність використання виробничих засобів

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2022р. у % до 2020р.
Вартість валової продукції тис. грн.	26107,6	35018	39762	152,30
Середньорічна вартість виробничих основних фондів, тис. грн.	10699	10601	13896	129,88
Фондовіддача на одиницю вартості основних засобів, грн.	2,44	3,30	2,86	117,26
Фондомісткість продукції, грн..	0,410	0,303	0,349	85,28
Фондозабезпеченість виробництва на 1 га ріллі, тис. грн.	3,69	6,50	4,49	121,65
Фондоозброєність одного працівника, тис. грн.	254,74	230,46	267,23	104,90

Основна частина основних фондів знаходиться в структурних підрозділах і формуваннях, які використовують машини, трактори та інші транспортні засоби, а також в ремонтних підприємствах, на електростанціях, у водоймах. Крім того, компанії мають виробничих та дочірніх виробників: наприклад, комбикормів; це отримано від обробки їжі, рослин, тварин і пиломатеріалів; будівельні матеріали та ін. Розумне використання значної частини найважливіших виробничих ресурсів у цих галузях має наслідком збільшення продукції сільського господарства та зниження витрат на її виробництво.

Результативні показники діяльності представлена в табл. 2.5.

Одержані показники показують те, що зростання обсягів виробництва було доцільним. Так як приріст валового доходу перевищує зростання собівартості продукції, то в результаті на підприємстві спостерігається збільшення отриманого прибутку. Перевищення приросту прибутку над зростанням витрат зумовило приріст рентабельності 132,25 відсоткові пункти. Але необхідно відмітити, що незважаючи на зростання ефективності, підприємство має нижчі показники ніж в середньому по району.

Основні результативні показники господарської діяльності

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2022р. у % до 2020р.
Валова продукція по собівартості, тис. грн.	26107,6	35018,0	39762,0	152,30
Валовий дохід, тис. грн.	8971,2	14639,2	28934,8	322,53
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	6472,3	11758,6	10681,6	165,04
Прибуток, тис. грн.	2498,9	2880,6	18253,2	730,45
Отримано в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн.:				
- валової продукції	866,79	1963,99	1272,79	146,84
- валового доходу	297,85	821,04	926,21	310,97
- прибутку	82,96	161,56	584,29	704,26
Отримано в розрахунку на 1 працівника, тис. грн.:				
- валової продукції	138,85	265,37	257,09	185,16
- валового доходу	213,60	318,24	556,44	260,50
- прибутку	59,50	62,62	351,02	589,98
Рівень рентабельності продаж, %	27,85	19,68	63,08	35,23в.п.
Рівень рентабельності діяльності, %	38,61	24,50	170,88	132,28в.п.

Штат бухгалтерії складається з трьох працівників: головний бухгалтер, бухгалтер з обліку процесу виробництва, бухгалтер з розрахунків. В господарстві розроблена та затверджена схема розподілу обов'язків. Політика щодо бухгалтерського обліку не сформульована, немає офіційного графіка документів.

Основною метою бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності бухгалтерським персоналом є збір інформації, яка може бути використана для прийняття рішень щодо управління та фінансового стану компанії, а також надання користувачам інформації, яка є повною, точною та актуальною.

2.2. Документальне оформлення обліку реалізації продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС»

СФГ «СІРІУС» ліцензує реалізацію своєї продукції іншим підприємствам, згідно з укладеним договором або шляхом продажу її безпосередньо споживачам. В якості покупців беруть участь як іногородні, так і місцеві партнери. Однак існують випадки, коли продавцю необхідно мати спеціальні ліцензії, які вказують, скільки товару можна продавати за межами України.

Контракт на продаж комерційної продукції визначає продукти, які будуть продаватися, кількість кожного виду, спосіб транспортування або продажу на місці, розмір партії, ціну кожного окремого продукту, умови виконання зобов'язань і порядок погашення збитків. При реалізації продукції постачальник несе відповідальність за збитки, пов'язані з доставкою на станцію відправлення, завантаженням транспортних засобів, транспортуванням залізницею чи іншими видами транспорту, а також вартість продукції. Коли товар продається, витрати, пов'язані з ним, оплачує продавець, але іноді це не так. У договорі має бути передбачено, хто оплачуватиме ці витрати: постачальник чи покупець. Спосіб, у який витрати, пов'язані з продажем готової продукції, розподіляються між постачальником і покупцем, залежить від спеціального типу ціни, що називається ціною без оподаткування, яка є специфічною для постачання за контрактом.

Документальне оформлення господарських операцій з реалізації продукції здійснюється на підставі товарно-транспортних накладних. Вони бувають або звичайними, або формалізованими: останнє передбачає участь фермерського господарства.

У процесі продажу сільськогосподарської продукції рахунки-фактури на товари та транспортування створюються на основі наданих інструкцій. Товарно-транспортні накладні складаються в трьох окремих примірниках, якщо товар доставляється замовнику без залучення сторонньої особи, яка

здійснює транспортування, і в чотирьох, якщо послуга передбачає транспортування продукції через сторонню організацію. Один дублікат ТТН з підписом водія на товар, що надійшов до перевезення, залишається в центрі відповідальності (на складі) господарства разом із двома (або трьома – у разі стороннього транспорту) документами, один з яких – видається водієві як засіб ідентифікації товару. Після доставки продукції покупцеві один примірник передається йому, а один або два примірники повертаються водієві з інформацією про те, що продукція отримана покупцем, який підписує акт приймання в центр відповідальності. (склад). Якщо під час операції використовувався транспортний засіб сторонньої організації, четвертий примірник ТТН залишається у водія і додається до подорожнього листа вантажівки. Потім він передається в бухгалтерію автопрому, де виставляються рахунки за транспортні послуги продавцю або покупцеві в залежності від того, замовником яких вони були ці послуги.

Слово «франко» походить з італійської мови і означає звільнення від конкретних витрат, на які має право постачальник (покупець). Як зазначає Шумакова, розрізняють наступні ціни: - "франко-заводський склад постачальника означає, що всі витрати, пов'язані з транспортуванням продукції, оплачує покупець. Інші витрати оплачує постачальник; рахунок покупця включає окремою сумою тільки вартість залізничного тарифу від пункту відправлення до пункту призначення; на рахунок постачальника включаються всі витрати, пов'язані з транспортуванням продукції до місця розташування покупця. [53].

Підґрунтям для відправки товарної продукції рослинництва покупцям або відпуску її зі складу слугують накази відділу збуту підприємства. На основі ТТН, залізничних накладних та інших документів на відправку товарної продукції на сторону бухгалтерія господарства виписує в кількох екземплярах платіжні вимоги або платіжні доручення для проведення розрахунків з покупцями через банк.

У платіжній вимозі або дорученні вказують назву та місцезнаходження

продавця і покупця, номер договору на поставку, вид відвантаження, вартість платежу за договором, додатково оплачену вартість тари і упаковки, якщо таке має місце, транспортні тарифи, які підлягають погашенню покупцем, суму ПДВ, що зазначається окремим рядком.

Дані платіжних вимог кожного дня відображають у відомості обліку та реалізації продукції (робіт, послуг) (ф. № 16 або 16а). у відомості зазначають дату і номер платіжної вимоги, назву продавця, кількість проданої товарної продукції за її видами, суми, що відображаються по рахунках, і відмітку про погашення заборгованості по рахунках. Дана відомість являється аналітичним обліком реалізованих товарів. Продукцію показують за обліковими та реалізаційними цінами. Відомість ф. № 16 потрібна при визначенні виручки з продажу, а № 16 а - при розрахунку виручки з оплати.

Товарну продукцію можна іменувати проданою при переході права власності до покупця, від виробника до споживача. Саме укладений договір між сторонами продавця і покупця визначає коли право власності на реалізовану продукцію переходить від однієї до іншої сторони відповідно. Цей договір містить інформацію про поставку товарної продукції, де вказують назву продукції, що продається, кількість за видами, метод продажу або відпустку на місці, розмір партії, ціна, за якою продаються конкретні товари, строки виконання зобов'язань та умови проведення розрахунків, умови пакування, страхування, принципи переходу права власності та порядок погашення збитків.

2.3. Синтетичний і аналітичний облік реалізації продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС»

Даний процес реалізації, як говорилося раніше, знайшов відображення в наступних рахунках: 90 «Собівартість реалізації», 93 «Витрати на збут», 70 «Доходи від реалізації».

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» використовується для групування даних про доходи від продажу продукції рослинництва, а також знижки, які були видані покупцям а також різні зниження доходу.

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» включає наступні субрахунки:

- 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- 702 «Дохід від реалізації товарів»;
- 703 «Дохід від реалізації товарів та послуг»;
- 704 «Вирахування з доходу»;
- 705 «Перестраховання».

По кредиту субрахунків 701-703 зазначають зростання доходів, за дебетом – відповідна сума непрямих податків (акцизного збору, ПДВ та інших, визначених законом) та віднесення на рахунок 79 «Фінансові результати».

На субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» відзначається інформація про доходи від реалізації рослинницької продукції. На субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» торгівельні господарства та інші організації підбивають дані про доходи від реалізації товарів. На субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» господарства і організації, що виробляють і надають послуги, групують інформацію про доходи від продажу робіт і послуг. На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом зазначається сума поступання коштів за комісійними договорами, агентськими та іншими однотипними договорами на вигоду комітентів, принципалів; сума виділених після дати продажу знижок покупцям, цінність повернених покупцем продуктів та товарів на інші суми, що мають бути вираховані з доходу. По кредиту субрахунку 704 зазначається списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Відповідна кореспонденція з обліку продажу продукції рослинництва відображена в додатку А.

Багатогалузеві аграрні господарства з продажем аграрної продукції і молодняку тварин надають послуги та виконують роботи як своїм

працюючим, так і стороннім фізичним і юридичним особам. Деякі аграрні господарства поєднують операційну-виробничу діяльність з торгівлею, а також відображають це в своїх статутах. Відповідно в цих господарствах будуть використані всі зазначені вище субрахунки рахунка 70 «Доходи від реалізації». Багатогалузевий характер агропромислового виробництва потребує отримання даних про одержання доходів від окремих галузей підприємства. Тому потрібно аналітичний облік доходів від продажу вести за видами продукції рослинництва і напрямками продажу.

Можна виділити наступні групи доходів від продажу готової продукції: доходи від продажу продукції рослинництва; доходи від продажу продукції тваринництва; доходи від продажу переробленої продукції як рослинництва так і тваринництва; доходи від продажу молодняку тварин.

Виділяють такі напрямки отримання доходів від продажу готової продукції: доходи від продажу агропромислової продукції для державних і регіональних потреб; доходи від продажу агропромислової переробленої продукції підприємством; доходи від продажу агропромислової продукції через сітки заготівельних пунктів, а також обслуговуючих агропромислових кооперативів; доходи від продажу агропромислової продукції на базарах; доходи від продажу агропромислової продукції за товарообмінними операціями; доходи від продажу готової продукції за новими напрямками.

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» по дебету кореспондує з кредитами наступних рахунків: 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 64 «Розрахунки за податками й платежами», 68 «Розрахунки за іншими операціями», 79 «Фінансові результати». Кредит рахунка 70 «Доходи від реалізації» кореспондує з дебетом рахунків: 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 16 «Довгострокові біологічні активи», 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 34 «Короткострокові векселі одержані», 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 68 «Розрахунки за іншими операціями», 69

«Доходи майбутніх періодів», 79 «Фінансові результати».

На СФГ «СІРІУС» для якісного ведення бухгалтерського обліку собівартості товарної готової продукції використовують рахунок 90 «Собівартість реалізації». По дебету даного рахунку зображають собівартість товарної агропромислової продукції та інших біологічних активів, оцінених за справедливою вартістю за мінусом очікуваних витрат на місці продажу, а також фактична собівартість проданих товарів і послуг, по кредиту рахунку 90 відбувається віднесення дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Такі витрати як: адміністративні, на збут та інші операційні не входять у склад собівартості проданої агропромислової продукції та поточних біологічних активів, а тому інформація про такі витрати підсумовується на відповідних рахунках – 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Рахунок 90 «Собівартість реалізації» має такі субрахунки: 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» 902 «Собівартість реалізованих товарів», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», 904 «Страхові виплати». Для ефективного налаштування аналітичного обліку за рахунком 90 «Собівартість реалізації» потрібно застосовувати такі принципи, що і при організації аналітичного обліку по рахунку 70 «Доходи від реалізації», отже аналітичні рахунки за реалізаційними напрямками, так і за видами товарної продукції мають відповідати одне одному.

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» за дебетом кореспондує з кредитами наступних рахунків: 21 «Поточні біологічні активи», 23 «Виробництво», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 28 «Товари».

Досліджуване СФГ «СІРІУС» відображе витрати, пов'язані з продажем продукції: тара і пакувальні матеріали для готової продукції; доставка продукції до відправної станції, погрузка на авто, вагони та інші транспортні засоби; комісійні збори, виплачені реалізаційним та іншим посередницьким

підприємствам, вивізне мито; наявність будівель для зберігання продукції в місцях її продажу, зарплата реалізаторам, витрата на рекламу, інші подібні до цих витрати. Для обліку цих витрат використовують рахунок 93 «Витрати на збут».

Рахунок 93 «Витрати на збут» за дебетом кореспондує з кредитом наступник рахунків: 20 «Виробничі запаси» на цінність матеріалів, які використовують при відправці товару, а також при їх складуванню в місцях продажу; 23 «Виробництво» – на цінність послуг по транспортуванню товарів до місця продажу; 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» – на цінність робіт та послуг із перевезення товарів до місць продажу; 37 «Розрахунки з різними дебіторами» – відображається загальна вартість витрат по відрядженнях працівників збутового відділу; 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» – на суму нарахованої зарплати робітникам, які зайняті безпосередньо продажами; 65 «Розрахунки за страхуванням» – відрахування на соц. забезпечення, що стосуються збуту, і т. д.

Щоб віднести витрати на збут до фінансових результатів використовують бухгалтерські довідки, де складають проводку за кредитом рахунку 93 «Витрати на збут» і дебетом рахунку 79 «Фінансові результати».

Далі, шляхом порівняння дебету і кредиту рахунку 79 «Фінансові результати» на підприємстві дізнаються кінцевий результат діяльності підприємства, що воно отримало – прибуток чи збиток. Потім цю суму відображають у окремому рядочку другої форми фінансової звітності – Звіт про фінансові результати.

Висвітлення на бухгалтерських рахунках процесу реалізації продукції рослинництва, що стосується також і інших напрямів продажу готової продукції і товарів, продаж на ринку є одним із важливих джерел доходу господарства, а тому на СФГ «СІРІУС» для висвітлення операцій зі здійснення виїзного продажу використовуються такі рахунки: 90 «Собівартість реалізації», 93 «Витрати на збут», 70 «Доходи від реалізації».

Потрібно виділити момент, що готова продукція і товари до того як їх продадуть на ринку і відбудеться надходження грошей в касу господарства або зарахування банківські рахунки вважається власністю господарства. Потрібно чекати деякий час від відправки продукції на базар і до моменту отримання покупцем ризиків і вигод, що забезпечуються правами власності на товар. Можливо і таке, що передана продукція одною МВО іншій МВО, через відповідний проміжок часу може повернутися до господарства, не будучи проданою. Потрібно враховувати і те, що після продажу продукції дохід у виді готівки деякий час знаходиться у реалізатора, який фактично перетворюється з МВО, за надані йому для продажу продукцію чи товар, в підзвітну особу яка тримає у себе суму доходу підприємства, яка йому доки не відома – до того, як ця особа надасть Звіт про торгівлю.

Синтетичний і аналітичний облік реалізації продукції рослинництва на підприємстві ведеться у комп'ютерній програмі «1С: Підприємство 8.1», де для процесу реалізації виділено окреме меню, яке називається «Продаж». Програма забезпечує введення інформації з первинних документів, а потім уже в автоматичному режимі можна створювати аналітичні і синтетичні регістри. При необхідності і спеціальному налаштуванні програми, можна автоматично формувати податкові накладні. Узагальнення даних по реалізації продукції рослинництва можна провести через меню «Оборотно-сальдова відомість», де можна сформувати «Аналіз рахунку, «Картку рахунку» 70, 27, 90, 93, 79, або окремі оборотно-сальдові відомості по цих рахунках.

Недоліком обліку реалізації продукції рослинництва з використанням цієї програми є те, що вона являється загальною для бухгалтерського обліку всіх підприємств, і не є спеціалізованою для сільськогосподарського виробництва.

2.4. Аналіз реалізації продукції рослинництва на підприємстві

Основними джерелами резервів збільшення суми прибутку є збільшення обсягу реалізації продукції, зниження її собівартості, підвищення якості товарної продукції, реалізація її на більш вигідних ринках збуту.

Великий вплив на обсяг реалізації продукції має її якість. Чим вище якість продукції, тим вище залікова маса, та навпаки, господарства, що реалізують продукцію низької якості, нестандартну, багато втрачають в заліковій масі. Щоб розрахувати вплив цього фактору на обсяг реалізації продукції, необхідно її фактичну фізичну масу зіставити з заліковою та визначити втрати або виграш господарства, (таблиця 2.6).

Підвищення якості продукції дає змогу господарству отримати додатково в середньому близько 2% виручки від реалізації, тобто потрібно більш ретельно контролювати якість в процесі виробництва. Особливо це стосується реалізації соняшнику та озимої пшениці, також відчутними є втрати по кукурудзі де було втрачено 129ц.

Таблиця 2.6

Якість реалізованої продукції рослинництва в 2022 році

Вид продукції	Реалізовано, ц		Втрати(-), виграш(+)	
	фізична маса	залікова маса	Ц	%
Озима пшениця	7528	7478	-50	-0,66
Кукурудза	2450	2321	-129	-5,27
Ячмінь	8738	8720	-18	-0,21
Соняшник	5289	5240	-49	-0,93

Узагальнення резервів збільшення обсягів реалізації основних видів продукції рослинництва представлені в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Узагальнення резервів збільшення обсягів реалізації

Вид продукції	Фактично реалізовано, ц	Обсяг виробництва, ц	Можливий рівень товарності, %	Ріст обсягів реалізації за рахунок , ц		Всього резервів
				рівня товарності	підвищення якості	
Озима пшениця	7478	8346	92,0	200	50	250
Кукурудза	2321	5633	60,0	1059	129	1188
Ячмінь	8720	10955	85,0	592	18	610
Соняшник	5240	5784	95,0	255	49	304

Використання резервів якості, збільшення товарності прибуткових видів продукції дозволить реалізувати потенціальний обсяг товарів і таким чином підвищити прибутки підприємства. В натуральному вигляді резерви реалізації рослинництва складають: озимої пшениці - 250ц, кукурудзи - 1188ц, ячменю -610ц та соняшнику - 304ц.

Якщо застосувати вказані резерви, зросте прибуток від реалізації та отже буде покращенні фінансові показники ефективності виробництва, такі як рентабельність. Розглянемо зміни обсягів виручки від реалізації та структури товарної продукції в ближній перспективі та розрахуємо зміну середнього рівня рентабельності за основними видами продукції, (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Зміна обсягів виручки від реалізації продукції рослинництва

Вид продукції	Додатково реалізовано, ц	Ціна реалізації, грн.	Додаткові витрати на вирощування, грн.	Резерв збільшення виручки, грн.	Резерв підвищення рентабельності, в.п.
Озима пшениця	250	57,4	3000	14350	1,80
Кукурудза	1188	51,7	19000	61420	0,75
Ячмінь	610	36,1	8000	22020	0,97
Соняшник	304	52,6	4500	15990	1,02

Таким чином виручка від реалізації за рахунок резервів збільшиться на 113780 грн., що дозволить підвищити рентабельність деяких видів продукції.

Об'єктами внутрішньогосподарського контролю продажу продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС» є загальний обсяг продажу різних видів продукції рослинництва, робіт і послуг, якість зберігання при перевезення, первинні документація, бухгалтерські документи та звітність, що висвітлюють процес продажу.

Основою фактографічних даних внутрішнього контролю в господарстві операцій з продажу продукції рослинництва є:

- ТТН;
- талони отримані від замовників;
- квитанції на приймання продукції;
- РФ (рах. факт.);
- ПН (под. наклад.);
- книги (картки) складського обліку;
- звіти про рух МЦ.

На СФГ «СІРІУС» застосовують специфічні форми ТТН:

товарно-транспортні накладні на відвантаження та оприбуткування

агропромислової продукції (ф. № 1-с.г. зерно), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування овочів, фруктів і ягід (ф. № 1-с.г. овочі), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування вовни (ф. № 1-с.г. вовна), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування молока та молочних продуктів (ф. № 1-с.г. мол. сировина), ТТН на відвантаження та оприбуткування тварин (ф. № 1-с.г. тварини), ТТН на відправку-прийняття свиней (ф. № 2м-СВ), відруб-накладна на приймання м'яса (ф. № 4, 5, 6, 7 м'ясо) тощо.

Вони використовують інформацію з фінансових книг рахунків 36, 70, 64. Документація розрахунків, пов'язаних із закупівлею товарів, послуг та іншими операціями та резервом сумнівних боргів за кредитом рахунка 36, має аналітичний характер і містить відомості про облік цих операцій із споживачами та покупцями. Інформацію про рахунок 28 "Товари" беруть за кредитом рахунку 70 "Доходи від реалізації", 79 "Фінансові результати", а також з різних джерел інформації про доходи господарства. Ця інформація задокументована в документах продажу товарів, послуг, МСП та продуктів.

Під час розслідування фінансових операцій щодо обліку доходів від реалізації продукції рослинництва керівництво СФГ «СІРІУС» визнає виконання наступних умов (рис. 2.1).

На основі аналізу ТТН, рахунків-фактур, а також податкових накладних визначають правомірність розкриття інформації щодо сум доходу та заборгованості, пов'язаної з товарною продукцією рослинництва в господарстві. Якщо є сумніви щодо автентичності документів, ферма зазвичай використовує метод перевірки різних копій одного документа.

Наступним кроком є перевірка легітимності облікових даних. Відповідність зведених відомостей про доходи даним Головної книги та відомостям первинної документації свідчить про достовірність звітного періоду.

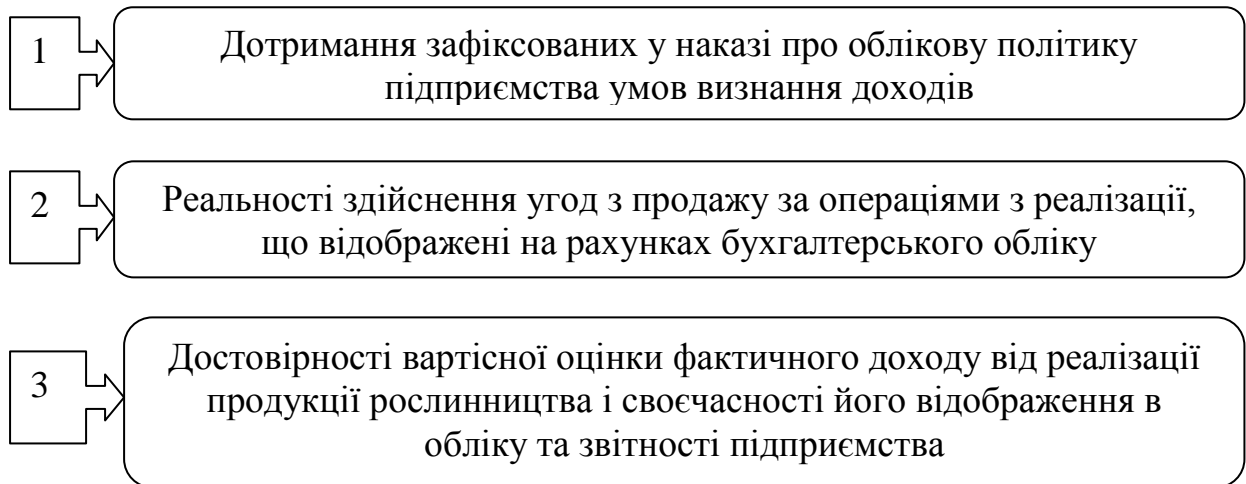

Рис. 2.1. Дії перевіряючих осіб при аналізі операцій з обліку доходів від реалізації продукції рослинництва

Використані тут методи контролю дозволяють перевірити правомірність статті «дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг)» зі Звіту про фінансові результати, де документується загальний дохід (виручка) від реалізації без урахування знижок, повернення або непрямі податки..

Вони також прагнуть визначити правомірність записів за дебетом рахунку 70, який є сумою непрямих податків (ПДВ, АЗ), які вираховуються із загальної суми грошей у системі, вони закривають дебет рахунку за рахунком 79 «фінансові результати». Операції щодо відрахувань від доходу, одержаного від реалізації продукції рослинництва, перевіряються за інформацією субрахунку 704 "Відрахування від доходу". Зокрема, за дебетом цього рахунку перевіряється правильність визначення та обліку суми знижок, наданих покупцям за датою реалізації продукції рослинництва, або вартості продукції, поверненої споживачами. По кредиту проводяться операції по списанню суми виручки на рахунок 79 «Фінансові результати».

Правильність розрахунку показника чистого доходу у Звіті про фінансові результати оцінюється шляхом розрахунку різниці доходу (виручки) від реалізації рослинницької продукції та податкових зборів з подальшим дисконтуванням цього показника.

Аналіз достовірності розрахунку валового прибутку (збитку), який виводиться з різниці між виручкою від реалізації продукції, товарів, послуг та їх собівартістю, призначений для оцінки ефективності вартісних показників. Також важливо дослідити достовірність собівартості фактично реалізованої продукції, а також собівартості віднесеної продукції за дебетом рахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

Дослідження впливу цих факторів на показник доходу проводиться аудиторами на основі використання комбінації аналітичних і чисельних методів оцінки, пов'язаних зі статистикою.

Вважаємо, що недосконалість діючої системи нагляду за реалізацією продукції рослинництва в СФГ «СІРІУС» є не лише результатом роботи системи, яка не призначена для управління оперативною інформацією, а також неврахуванням виду контролю, який доступний як аудит. Проведення аудиту процесу реалізації рослинницької продукції могло б запобігти суттєвим помилкам чи помилкам у бухгалтерському обліку на підприємстві, крім того, сприяло б точному відображенню всієї вартості підприємства та безпосередньо вплинуло б на прибутковість підприємства.

Висновки до другого розділу

СФГ «СІРІУС» розташоване в центральній частині Криворізького району Дніпропетровської області.

На території району розташовані пункти збуту продукції та бази постачання. Усі виробничі потужності ферми розташовані на одній території.

Компанія має сприятливі умови для розвитку інфраструктури (транспорту, зв'язку, енергетики та води). Близькість залізничного вокзалу, наявність автозаводу, дороги з твердим покриттям на кожному виробництві, зберігання готової продукції на власних потужностях гарантують своєчасну доставку сировини та транспортування продукції на власне зберігання.

області.

Недоліком обліку реалізації продукції рослинництва з використанням цієї програми є те, що вона являється загальною для бухгалтерського обліку всіх підприємств, і не є спеціалізованою для сільськогосподарського виробництва.

На СФГ «СІРІУС» застосовують специфічні форми ТТН: товарно-транспортні накладні на відвантаження та оприбуткування агропромислової продукції (ф. № 1-с.г. зерно), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування овочів, фруктів і ягід (ф. № 1-с.г. овочі), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування вовни (ф. № 1-с.г. вовна), товарно-транспортну накладну на відвантаження та оприбуткування молока та молочних продуктів (ф. № 1-с.г. мол. сировина), ТТН на відвантаження та оприбуткування тварин (ф. № 1-с.г. тварини), ТТН на відправку-прийняття свиней (ф. № 2м-СВ), відруб-накладна на приймання м'яса (ф. № 4, 5, 6, 7 м'ясо) тощо.

Вважаємо, що недосконалість діючої системи нагляду за реалізацією продукції рослинництва в СФГ «СІРІУС» є не лише результатом роботи системи, яка не призначена для управління оперативною інформацією, а також неврахуванням виду контролю, який доступний як аудит. Проведення аудиту процесу реалізації рослинницької продукції могло б запобігти суттєвим помилкам чи помилкам у бухгалтерському обліку на підприємстві, крім того, сприяло б точному відображенню всієї вартості підприємства та безпосередньо вплинуло б на прибутковість підприємства.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА РЕЗЕРВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Удосконалення обліку реалізації продукції рослинництва

Дослідження, проведені в рамках дослідження стану бухгалтерського обліку щодо процесу реалізації в СФГ «СІРІУС», показали, що облік операцій, пов'язаних з реалізацією продукції рослинництва, має бути спрощеним і призвести до більш аналітичного та синтетичного з'ясування якісної природи контроль і прийняття відповідних управлінських рішень.

Опис рахунків повинен бути проведений якомога точніше щодо інформаційної системи, яка використовується для управління продажем продукції. Оскільки господарство не контролює рішення, що приймаються незалежним аналітичним обліком, необхідно ввести рахунки третього порядку на субрахунок 701, де обліковуються доходи від реалізації продукції, це стосується даних, характерних для цього порядок 3.1.

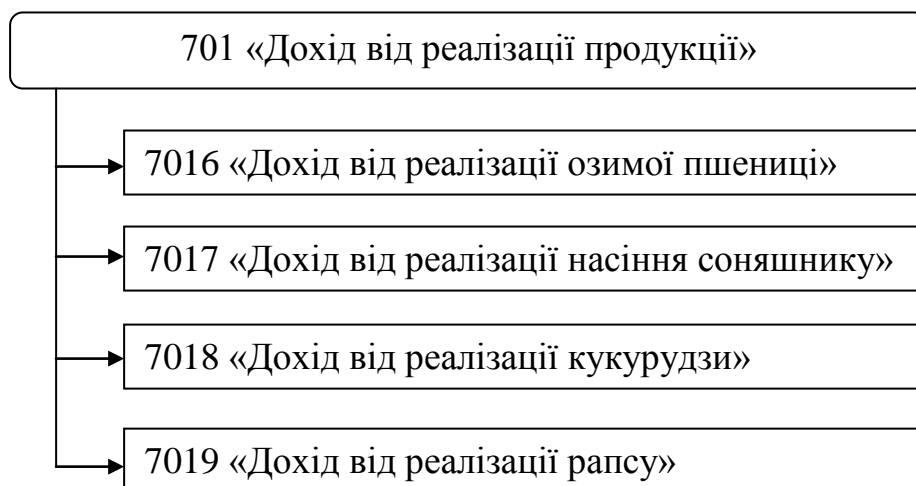

Рис. 3.1. Рекомендована деталізація субрахунку 701 «Дохід від реалізації продукції»

Застосована на сьогодні методика обліку процесу реалізації продукції рослинництва не дає можливості всебічно описати цей процес, а питання визначення показників реалізації залишається актуальним. Аналітичний

облік реалізації продукції рослинництва в системі управління має забезпечувати розкриття інформації про отримані доходи, витрачені кошти та фінансові результати за кожним видом реалізованої продукції рослинництва. Оскільки сьогодні економіка стала незалежною від політичної сфери і визначає асортиментну, маркетингову та цінову стратегію, аналітичні рахунки мають відкриватися на основі інформації, необхідної для прийняття рішень із зазначених питань.

Інструкцією № 291 облік сільськогосподарської продукції ведеться на 27 рахунку "Продукція сільськогосподарського виробництва". Оскільки для обліку агропромислової продукції, отриманої від різних галузей, Планом рахунків не передбачені окремі субрахунки, підприємства можуть їх відкривати самі у міру необхідності. Для удосконалення аналітичної деталізації нами було запропоновано ввести рахунки третього порядку не лише по рахунку 701 «Дохід від реалізації продукції», але й по рахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва», з урахуванням рахунків третього порядку по субрахунку 701, оскільки вони повинні відповідати одне одному.

Згідно з класифікацією, запропонованою нами, для обліку продукції рослинництва на досліджуваному підприємстві потрібно застосовувати субрахунки третього порядку по рахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва рослинництва», зображені на рисунку 3.2.

Більше уваги слід приділяти аналітичному опису облікової інформації щодо вираження уваги, це важливий компонент подальшого аналізу, планування та нагляду. Важливим недоліком даної системи управління процесом реалізації в господарстві є її неоперативність. Тому застосування рекомендованої деталізації субрахунків 701 «Дохід від реалізації продукції» та 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва рослинництва» буде доречним на досліджуваному підприємстві і сприятиме підвищенню оперативності системи продажів продукції рослинництва.

Ще питання, яке потребує негайного вирішення, – це обліку зберігання і внутрішнього переміщення продукції рослинництва.

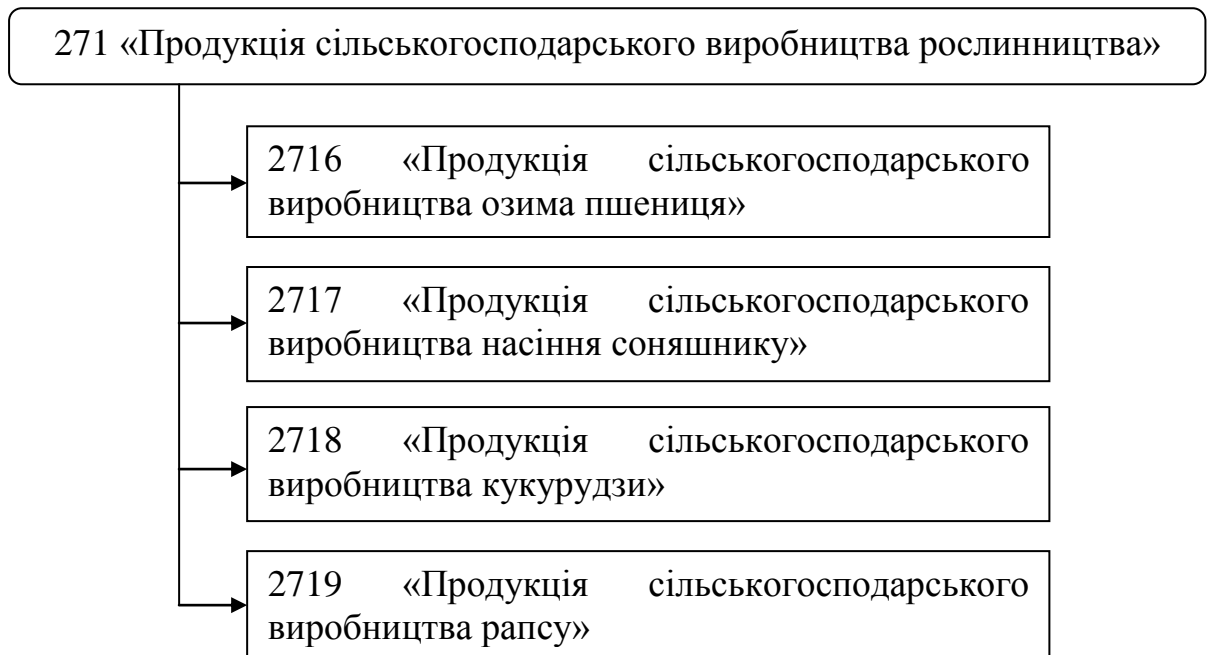

Рис. 3.2. Рекомендована деталізація субрахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва рослинництва»

Щоб підвищити оперативність складського обліку і покращення контролю за якістю продукції рослинництва на підприємстві, на нашу думку, необхідно вести книгу залишку продукції рослинництва. Так як на сьогоднішній день єдиного зразка такої Книги не існує ні для ручної, ні для автоматизованої форми обліку, то ми розробили її для досліджуваного підприємства СФГ «СІРІУС» .

Рекомендований примірник Книги обліку залишку продукції рослинництва наведено в додатку Б. Цей документ, на нашу думку, повинен містити основну інформацію, яку необхідно знати: назву документа, назву компанії, дату та зміст господарської угоди, позиції учасників угоди та її легітимність. , особистий підпис та інші відомості, що ідентифікують особу, яка брала участь в угоді.

Книга має бути прошнурована, пронумерована та скріплена печаткою підприємства. Її має вести головний бухгалтер або відповідальна особа, яка

призначена керівником підприємства.

На кожен вид продукції рослинництва у Книзі відкривається окрема сторінка. Наприклад, якщо в ній 45 аркушів, 15 із них виділяється на озиму пшеницю, 15 на соняшник, 10 – на кукурудзу, 5 – на рапс. Періодичність виведення залишку продукції рослинництва підприємство СФГ «СІРІУС» встановлює самостійно. Ми пропонуємо на підприємстві для більшої оперативності обліку встановлювати залишок продукції рослинництва раз на тиждень.

При проходженні виробничої та переддипломної практики на досліджуваному підприємстві СФГ «СІРІУС» , було виявлено, що ведення обліку процесу реалізації продукції рослинництва ведеться частково вручну, а частково з використанням програми «1С: Підприємство 8.1». Тому ми можемо рекомендувати перехід по даній ділянці обліку повністю на автоматизовану форму, і використання нової версії програми «1С: Підприємство 8.3», але відчутного ефекту підприємству це звичайно не принесе, бо принцип роботи нинішньої версії програми «1С: Підприємство 8.1» ідентичний самій новій на даний час.

І навпаки, ми визнаємо, що важливість цих основних показників ділової активності, таких як собівартість і прибуток, залежить від створення обліку виробництва рослинництва. Таким чином, ми вважаємо, що посилення інформаційного забезпечення, яке полягає у впровадженні програми «1С: Торгівля і склад» в обліковий процес, має вирішальне значення для покращення обліку та реалізації продукції на досліджуваному підприємстві.

Підвищення точності обліку продажів, у тому числі виробництва сільськогосподарських культур, має вирішальне значення для бухгалтерської роботи в СФГ «СІРІУС» .

Пропонований продукт компанії 1С – незамінний помічник будь-якому підприємству, яке так чи інакше займається реалізацією своєї продукції. Для сільськогосподарських підприємств, що займаються торгівлею, в «1С: Торгівля і склад» автоматизований облік операцій надходження реалізації

товарів, послуг. При реалізації продукції за допомогою «1С:Торгівля і склад» автоматично виписуються рахунки на оплату, друкуються або просто створюються накладні, рахунки-фактури. Для імпортних товарів до уваги беруться дані про країну-виробника, номер вантажної митної декларації. В «1С: Торгівля і склад» відображення реалізації повністю автоматизовано, при цьому не відбувається перехід права власності. Також є можливість пробивати чеки на касовому апараті, який підключений до комп'ютера як фіскальний реєстратор.

«1С: Торгівля і склад» максимально спрощує процедури роздрібною торгівлі, підтримуючи своєчасне і постійне відображення роздрібною реалізації і продажів. Будуються дані відображення на результатах інвентаризації. Облік товарів може проводитися як за закупівельними цінами (ціна постачальника з різними варіаціями), так і за відпускними цінами (різні ціни для різних покупців). При цьому можливий розрахунок як банківськими кредитами, так і платіжними картами. Введено формування звітності торговельних операцій.

Якщо сільськогосподарське підприємство візьме продукцію під реалізацію у населення, тобто комісійну торгівлю, то вона також може бути проведена через «1С: Торгівля і склад». Коли формується звіт для комітента / комісiонера, автоматично проводиться розрахунок і утримання комісійної винагороди.

Якщо був задіяний агент, то облік агентських послуг у цій програмі також автоматизований. Причому як з боку агента, так і з боку принципала. Корисна компонента «Оперативний облік» покликана враховувати наявність засобів організації (як матеріальних, так і грошових) і відстежувати їх рух. Допускається автономне або спільне з деякими іншими компонентами використання.

Будь-які торгові операції продукції рослинництва, які здійснює досліджуване підприємство, можуть бути враховані в «1С: Торгівля і склад». Система гнучка, легко налаштовується – як результат: вона виконує широкий

спектр функцій обліку:

- створення аналітичних звітів;
- введення первинних документів;
- отримання відомостей;
- ведення довідників і т. д.

«1С: Торгівля і склад» надає можливість автоматизувати діяльність співробітників на будь-якому етапі діяльності підприємства. Переваги стандартної конфігурації «1С: Торгівля і склад»:

- можливість вести управлінський і фінансовий обліки окремо один від одного;
- можливість вести один і той же облік від імені групи юридичних осіб;
- партійний облік запасів товару може вестися з можливістю вибору одного з методів списання собівартості. Доступні варіанти: FIFO, по середній собівартості;
- продукція рослинництва, взята на реалізацію та власна в цій програмі можуть вестися як окремі обліки;
- можливість проводити оформлення закупівлі-продажу продукції;
- документи можуть автоматично мати початкове заповнення, ґрунтуючись на даних, які були введені раніше – це значно прискорює роботу персоналу;
- взаєморозрахунки по кожному конкретному договору можуть бути добре деталізовані, може вестися облік взаєморозрахунків із споживачами та продавцями;
- можливість сформувати всі необхідні первинні документи;
- важлива особливість: є можливість зарезервувати продукцію для продажу і контролювати оплату;
- облік коштів на розрахунковому (або розрахункових) рахунках і в касі підприємства;
- можна вести облік і контролювати погашення товарних кредитів;
- кожному виду продукції рослинництва можна привласнити потрібну

кількість цін, зберігати ціни постачальників, контролювати і змінювати рівень цін;

- проводити роботу з декількома взаємопов'язаними документами одночасно;

- автоматично списувати реалізовану продукцію і проводити розрахунок її ціни;

- використовуючи групові обробки, оперативно змінювати довідники та документи;

- різні товари, що мають різні одиниці виміру, можуть вестися в єдиній системі;

- формувати і виводити в будь-якій доступній формі будь-яку звітну та аналітичну інформацію, що відображає рух товарів і коштів;

- якщо використовувані грошові кошти різних валют, то вони також можуть вести єдиною системою;

- повна інтеграція з «1С: Бухгалтерія» дозволяє автоматизувати формування бухгалтерських проводок.

«1С: Торгівля і склад» буде актуальним для досліджуваного підприємства, оскільки відрізняється високою надійністю, безпекою, гнучкістю. До складу «1С: Торгівля і склад» входить пакет засобів, які забезпечують збереження інформації і перевіряють її несуперечність:

- «пряме» видалення інформації може бути заборонено певним користувачам або групі користувачів;

- особливий режим видалення даних, що включає контролювання перехресних посилань;

- є можливість накласти заборону на зміну даних минулих звітних періодів;

- можна заборонити коригування друкарських форм документів;

- в разі тимчасового припинення роботи відбувається «замикання» системи.

Висока гнучкість і легка адаптованість системи «1С: Торгівля і склад»

забезпечує врахування будь-яких особливостей обліку досліджуваного господарства. Конфігуратор дає можливість налаштувати будь-який елемент системи:

- змінювати і створювати будь-які документи;
- коригувати як електронні, так і друковані форми документів;
- для роботи з документами можливо створити журнал.

Документи можна вільно перерозподіляти по журналах, щоб підвищити ефективність роботи з ними;

- коригувати довідники. Якщо є необхідність – розробляти нові довідники з абсолютно довільною структурою;

- редагувати склад реквізитів довідників, кількість їх рівнів, тип і діапазон перевірки унікальності коду;

- створювати необхідні реєстри обліку коштів та допоміжні звіти і процедури обробки даних;

- дозволено використання різних мов для опису поведінки елементів системи.

Інтерфейс «1С: Торгівля і склад» сучасний і зручний, він забезпечує:

- при завантаженні системи показуються «поради дня», які розкажуть про ефективні методи роботи, про зручності і нововведення системи;

- зручний режим перетягування і розташування службових вікон: «прикріпившись» до країв головного вікна, вони тільки збільшать зручність користування програмою;

- в головному меню системи розташовані «образи» команд.

Також вони розміщені і на кнопках панелі інструментів, які можуть позначатися малюнками з текстовими підписами. «1С: Торгівля і склад» дозволяє підтримувати роботу спільно з іншими програмами.

Вбудований скрипт імпорту-експорту даних в звичайний текстовий файл, який відкривається будь-яким текстовим редактором, дозволяє працювати з даними різних програм, що в даний час з великим переліком комп'ютерних програм є дуже актуальним.

До того ж, програма містить вбудовану функцію, яка дозволяє обробляти DBF-файли. З конкретних програм, з якими «1С: Торгівля і склад» добре «співпрацює», що дає можливість:

- отримавши повне управління над іншою програмою, наприклад Excel, в ній будувати всі необхідні звіти і графіки;
- проводити зворотну операцію: вилучати дані «1С: Торгівля і склад» з середовища будь-якої іншої «дружньої» програми;
- експортувати та імпортувати в «1С: Торгівля і склад» об'єкти, які створювалися поза 1С: логотипи, зображення, графіки, підписи, анімацію.

«1С: Торгівля і склад» підтримує роботу торгового обладнання найширшого спектра і призначень:

- контрольно-касові апарати;
- чекові й штрих-код принтери;
- термінали збору та обробки даних;
- сканери;
- електронні ваги, що підтримують інтеграцію з ПК;
- монітори покупця та ін.

Ця інтеграція дає можливість, наприклад, вказати інформацію в документах з допомогою одного зчитування штрих коду. Піклуючись про клієнтів різних напрямків діяльності і різного рангу, створені різні версії «1С: Торгівля і склад»:

- версія на одного користувача;
- версія для групи користувачів – мережева версія;
- клієнт-сервер – версія для SQL – бази даних (для великих сільськогосподарських підприємств).

У адміністратора системи «1С: Торгівля і склад» особливі повноваження і привілеї:

- адміністратор може вести перелік користувачів системи;
- створення, видалення, редагування логінів і паролів на вхід у систему для кожного користувача, призначення їм прав доступу до даних системи;

- для кожного користувача можуть бути сформовані окремі інтерфейси програми, що містять меню, панелі інструментів;

- бачити всіх працюючих користувачів і отримувати історію їх роботи.

Тому на нашу думку удосконалення облікового процесу реалізації продукції рослинництва на досліджуваному підприємстві СФГ «СІРІУС» за допомогою даної програми «1С: Торгівля і склад», є найбільш ефективним та раціональним рішенням.

3.2. Напрями удосконалення процесу реалізації продукції рослинництва на підприємстві

Як зазначалося у другому розділі роботи, на досліджуваному підприємстві аналіз процесу реалізації комплексно не проводився за останні роки, на нашу думку, це є недоліком системи контролю на підприємстві і може призвести до отримання недостовірної інформації з обліку, помилок і перекручення фактів здійснення господарських операцій.

Для ефективного аналізу процесу реалізації аудитор має користуватися сучасними інформаційними технологіями для підготовки своїх бізнес-процесів.

Роль інформаційних технологій в нинішніх умовах може позитивно впливати на різні стадії аудиторського процесу. На першій стадії, під час ознайомлення з господарською діяльністю клієнта і планування наступної роботи, аудитори мають використовувати комп'ютерні технології не лише для потреб друку, а й для проведення розрахунків, оцінки якості внутрішньогосподарського контролю і здійснення прийомів аналізу.

Застосовування нинішніх комп'ютерних засобів здатне якісно покращити ефективність бізнес-процесів аудиторської діяльності. Чи не найважливішим засобом покращення процесів є знаходження і усунення слабких місць. Під слабким місцем у системі процесів розуміється процес,

здатність якого створювати продукт (послугу) не відповідає за часом виконання, витратам, кількості дефектів, вимогам системи процесів в цілому.

Перелік господарських процесів СФГ «СІПУС» відзначають як його діяльність, що розглядається у вигляді переліку організаційних і взаємозалежних господарських процесів. Такий погляд на організацію означає структурування роботи, яка в ній здійснюється, у вигляді процесів та їх ув'язку один з одним в чітко визначену і ефективно взаємодіючу систему.

Амбросов відмічає: – правильно розроблена система дозволить аудиторській компанії: а) оптимізувати бізнес-модель; б) забезпечити ефективний зв'язок між функціями; в) регулюють і стандартизують процеси у вигляді процесів; г) створити базу знань з перевірки продукції та її реалізації.

Погляд на здійснення аудиторської перевірки процесу реалізації продукції рослинництва як на бізнес-процес дозволяє структурувати та накопичувати знання, що дуже важливо для забезпечення можливості тиражування цих знань.

При розробці технології формального опису і автоматизації бізнес-процесу «Проведення аудиту процесу реалізації продукції рослинництва» пропонуємо використовувати стандарти IDEF, які дозволять уніфікувати графічну форму опису бізнес-процесів і представити їх взаємодію в динаміці, що забезпечує зменшення дублювання функцій, створення якісної програми аудиту готової продукції рослинництва, систему етапів при проведенні аудиту готової продукції рослинництва. У ході дослідження з використанням стандарту IDEF, який забезпечує виконання процесів у форматі as is («як є»), нами розроблено бізнес-процес «Методика аудиту випуску і реалізації продукції», на базі якого виокремлено методику аудиту реалізації продукції рослинництва (додаток В).

Отже, вдосконалення аудиту процесу реалізації, як бізнес-процесу, дасть змогу мати такі переваги як:

а) зниження витрат робочого часу та уникнення помилок у кожному з процесів, які аналізуються;

- б) розвинення у робітників господарства та керівників чіткого поняття того, як, коли, хто та що повинен робити для досягнення встановлених цілей;
- в) здатність підготовки до якісного, продуманого та ефективного запровадження комп'ютерних технологій;
- г) підвищення рівня керованості і управління аудиторської фірми;
- д) розвиток співпраці між аудиторами;
- ж) покращення якісних характеристик.

При характеристиці бізнес-процесів створюються і втілюються правила виконання різних операцій та їх взаємозв'язок. Це дає змогу скоротити і навіть цілком уникнути «людських» помилок. Звичайний список завдань дасть змогу робітникові сконцентруватися на своїх конкретних обов'язках.

На основі вищевикладеної інформації в процесі дослідження була створена та запропонована програма аудиту рослинної продукції. Це вказано в (Додаток Д.)

Дана програма аудиту сприятиме більш якісному та раціональному підходу до аудиту процесу реалізації рослин, це дозволить швидше повернути бухгалтерську інформацію, яка буде використовуватися для прийняття рішень щодо управління та дозволить уникнути помилок при веденні обліку продажу рослин на досліджуваній компанії.

Висновки до третього розділу

Пропонований продукт компанії 1С – незамінний помічник будь-якому підприємству, яке так чи інакше займається реалізацією своєї продукції. Для сільськогосподарських підприємств, що займаються торгівлею, в «1С: Торгівля і склад» автоматизований облік операцій надходження реалізації товарів, послуг.

Якщо сільськогосподарське підприємство візьме продукцію під реалізацію у населення, тобто комісійну торгівлю, то вона також може бути

проведена через «ІС: Торгівля і склад». Коли формується звіт для комітента / комісіонера, автоматично проводиться розрахунок і утримання комісійної винагороди.

Якщо був задіяний агент, то облік агентських послуг у цій програмі також автоматизований. Причому як з боку агента, так і з боку принципала. Корисна компонента «Оперативний облік» покликана враховувати наявність засобів організації (як матеріальних, так і грошових) і відстежувати їх рух. Допускається автономне або спільне з деякими іншими компонентами використання.

Для ефективної аудиторської перевірки процесу реалізації аудитор має користуватися сучасними інформаційними технологіями для підготовки своїх бізнес-процесів.

Роль інформаційних технологій в нинішніх умовах може позитивно впливати на різні стадії аудиторського процесу. На першій стадії, під час ознайомлення з господарською діяльністю клієнта і планування наступної роботи, аудитори мають використовувати комп'ютерні технології не лише для потреб друку, а й для проведення розрахунків, оцінки якості внутрішньогосподарського контролю і здійснення прийомів аналізу.

Застосовування нинішніх комп'ютерних засобів здатне якісно покращити ефективність бізнес-процесів аудиторської діяльності. Чи не найважливішим засобом покращення процесів є знаходження і усунення слабких місць. Під слабким місцем у системі процесів розуміється процес, здатність якого створювати продукт (послугу) не відповідає за часом виконання, витратам, кількості дефектів, вимогам системи процесів в цілому.

Перелік господарських процесів СФГ «СІРІУС» відзначають як його діяльність, що розглядається у вигляді переліку організаційних і взаємозалежних господарських процесів. Такий погляд на організацію означає структурування роботи, яка в ній здійснюється, у вигляді процесів та їх ув'язку один з одним в чітко визначену і ефективно взаємодіючу систему.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Під час написання дипломної роботи було зроблено наступні висновки:

1. Рослинництво як галузь господарства характеризується низкою особливостей. Воно визначається, з одного боку, впливом природних факторів, з другого – соціальних, які необхідно враховувати при організації бухгалтерського обліку. Такою особливістю є те, що земля – один із основних засобів виробництва, тоді як у промисловості вона – лише територія, місце, на якому розташоване підприємство.

2. Порядок реалізації продукції агрофірми – це, перш за все, відокремлення активів, які є власністю компанії, від доходів компанії. Потім ці активи продаються, щоб відтворити ресурси, що використовуються компанією, і отримати дохід для оплати різних витрат компанії та її власників.

3. Більшість основних економічних показників діяльності господарства за останні три роки покращилися. Так в 2022 року порівняно з 2020 роком вихід валової продукції в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь зросла на 166,6 %, на 1 середньорічного працівника – на 193,8 %. Урожайність зернових та соняшнику зросла на 17,1 %, 14,6 % відповідно. Все це дозволило збільшити валовий дохід, чистий дохід та прибуток в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь. Рівень рентабельності на підприємстві за останні роки зріс на 12,2 відсоткових пункти, що говорить про ріст ефективності господарювання досліджуваного підприємства.

4. Для збуту продукції рослинництва в СФГ «СІРІУС» використовуються такі первинні документи: товарно-транспортна накладна, залізнична накладна рахунок-фактура, відомість на відпуск продукції, звичайна накладна. Облік наявності і руху продукції рослинництва матеріально відповідальні особи в СФГ «СІРІУС» ведуть у місцях зберігання в книгах складського обліку, які забезпечує «1С: Підприємство 8.1».

5. Для обліку реалізації продукції рослинництва на агропромисловому

виробництві призначено такі рахунки: 90 «Собівартість реалізації», 93 «Витрати на збут», 70 «Доходи від реалізації», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Синтетичний і аналітичний облік реалізації продукції рослинництва на підприємстві ведеться у комп'ютерній програмі «1С: Підприємство 8.1», де для процесу реалізації виділено окреме меню, яке називається «Продаж».

6. За досліджуваний період аудит в господарстві не проводився.

7. В СФГ «СІРІУС» створення безпечних і здорових умов праці на підприємстві забезпечує директор підприємства та керівники структурних підрозділів: завідувачі МТФ, тракторних бригад, завідувачий гаражем та інші. Керівник підприємства здійснює загальне керівництво роботою з охорони праці і несе відповідальність за стан цієї роботи. Тому на досліджуваному підприємстві стан охорони праці ведеться відповідно до усіх норм та стандартів з охорони праці.

Для вдосконалення обліку процесу реалізації продукції рослинництва пропонуємо наступне:

1. Для підвищення ефективності складського обліку та покращення контролю за якістю сільськогосподарської продукції на підприємстві необхідно вести книгу обліку. Цей документ повинен містити основні реквізити: назву документа, найменування підприємства, дату і зміст господарської угоди, посади учасників угоди та її достовірність, особистий підпис та іншу інформацію, яка може бути використана. встановити особу, яка брала участь в угоді

2. Вивчивши облік доходів від реалізації, ми запропонували детальну характеристику рахунків, які необхідно використовувати, яка максимально відображає інформаційну систему управління реалізацією продукції за допомогою рахунків третього порядку. які обліковуються на субрахунку 701 «Дохід від реалізації продукції» відповідно до с.-г.

3. Для удосконалення аналітичної деталізації нами було запропоновано ввести рахунки третього порядку не лише по субрахунку 701 «Дохід від

реалізації продукції», але й по субрахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва», з урахуванням рахунків третього порядку по субрахунку 701, оскільки вони повинні відповідати одне одному.

4. Проаналізувавши обліковий процес та дослідивши інформаційно-технічне забезпечення, на нашу думку, в СФГ «СІРІУС» слід впровадити в обліковий процес комп'ютерну програму «1С: Торгівля і склад», яка є більш спеціалізованою для сільськогосподарського підприємства та конкретно реалізації продукції рослинництва, а в поєднанні з використовуваною на підприємстві «1С: Підприємство 8.1» забезпечить кращий ефект від бухгалтерського обліку.

5. Для ефективної підготовки до аудиту ми пропонуємо використовувати методологію аудиту продажу продукції рослинництва в SIRIUS SFG, це дозволить уніфікувати опис процесів у динамічному режимі, зменшить ймовірність дублювання функцій, створення програми якості реалізації готової рослинної продукції, та системи етапів під час аудиту готової рослинної продукції.

6. Проаналізувавши підходи щодо порядку проведення аудиту, в роботі запропоновано програму аудиту процесу реалізації продукції рослинництва, яка дозволить більш якісно і раціонально проводити перевірку процесу реалізації продукції рослинництва, що дозволить оперативно надавати облікову інформацію для прийняття управлінських рішень, та не допускати помилок і перекручень вданих обліку.

Вважаємо, що запропоновані напрями удосконалення дозволять покращити ведення обліку процесу реалізації продукції рослинництва на досліджуваному підприємстві СФГ «СІРІУС» .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Аналіз і оцінка пропозицій з удосконалення плану рахунків / П.Й. Атамас, О. Атамас // Бухгалтерський облік і аудит.-2010.-№5 .-С.3-16.Бакум Ю. Коли і для чого проводиться інвентаризація / Ю. Бакум // Дебет і Кредит. – 2021. – №47. – С. 22-44.
3. Береговий В. Реалізація плодоовочевої продукції через оптові ринки (досвід Франції) /В. Береговий // Бухгалтерія в сільському господарстві.-2020.-№5 .-С.26-27.
4. Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств: Підручник / М.Д. Білик. – К.:КНЕУ, 2013. – 628с.
5. Бойко В.М. Матеріально-виробничі запаси, як складова запасів підприємства / В.М. Бойко // Економіка АПК. – 2021. – № 4. – С. 12-15.
6. Болюх М. А. Економічний аналіз: Навч. посібник / [В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов]; За ред. Акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка . – К.: КНЕУ, 2011. – 540 с.
7. Бондур Т.О. Суть біологічних активів та облік їх виробництва у рослинництві / Т.О. Бондур // Облік і фінанси АПК. – 2020. - №1. – С. 91-95.
8. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2013.- 640с.
9. Бушков С.Н. Компьютеризация учёта: проблемы внедрения / С.Н. Бушков, А.Г. Васильченко // Бухгалтерский учёт. – № 4. – 2020. – С. 41–42.
10. Васильєва Е. Збирання зернових і надходження зерна з поля: організація та облік / Е. Васильєва // Баланс-Агро. – 2013. - №14(146). – С.28-30.
11. Васильєва Л.М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою: Навч.посіб / Л.М. Васильєва, Н.В. Бондарчук, О.П. Бондарчук. – Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2008. – 304с.
12. Власюк Г.В. Напрями вдосконалення обліку операцій з продажу товарів / Г.В. Власюк // Держава та регіони.-2021.-№4 .-С.37-41.

13. Гершенгорин А.Т. Что такое АРМ бухгалтера? / А.Т. Гершенгорин. – М.: Финансы и статистика, 2020. – 95 с.
14. Губарик О.М. Технологія автоматизації бухгалтерського обліку готової продукції та процесу її реалізації / О.М. Губарик // Агросвіт.-2010.- №19 .-С.27-30.Гуцайлюк З.В. Аудит. Навчальний посібник / З.В. Гуцайлюк. – Київ: Знання – Прес, 2020. – 223 с.
16. Дерев'янка С. Реалізація товарів на умовах товарного кредиту / С. Дерев'янка //Пропозиція.-2012.-№4 .-С.16-19.Жмур Н.М. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації на промислових підприємствах / Н.М. Жмур // Держава та регіони.-2021.-№2 .-С. 301-303.Завгородній В. Облік і аудит виробничих запасів в умовах функціонування АРМ бухгалтера / В. Завгородній // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 10. – С. 32–35.
19. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 20.02.1996р. №54/96 – ВР [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.
20. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р., № 999 – XIV [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.
21. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів і документів та розрахунків, із змінами і доповненнями внесеними наказами МФУ від 5.12.2000 №115, затвердженим наказом МФУ від 1 серпня 1994 №69 [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.
22. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р., № 291 [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.
23. Коміренко В. Організація складського господарства та обліку ТМЦ на складі / В. Коміренко // Баланс-Агро. – 2021. – №11. – С. 23-26.

24. Крилова О. Реалізація продукції, виготовленої у власній майстерні, підсобному господарстві бюджетної установи / О. Крилова // Все про бухгалтерський облік. – 2020. – №68. – С. 71-72. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: Навчальний посібник / Л.П. Кулаковська, Ю. В. Піча.- К.: Каравела, 2020.- 365-401с.

26. Кучеренко Т.Є. Кореляційно-регресійний аналіз виробництва продукції сільського господарства та надходження коштів від реалізації / Т.Є. Кучеренко, І.В. Ткачук // Економіка АПК. – 2021. – №9. – С. 34-38.

27. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / О.В. Лишиленко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 624с.

28. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315 [Електронний ресурс] / Сайт НаУ – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.2288.0>

29. Митяй О.В. Теоретичні аспекти реалізації як заключного етапу процесу виробництва / О.В. Митяй // Агросвіт.-2012.-№2 .-С.37-39.

30. Мінагрополітики України. Методичні рекомендації щодо складання розрахунку питомої ваги доходу від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі валового доходу // Все про бухгалтерський облік.- 2010.-№4 .-С. 69-72.

31. Мних Є.В. Економічний аналіз / Є.В. Мних.– К.: Центр навчальної літератури, 2013. - 412с.

32. Наказ Міністерства фінансів України «Про бухгалтерський облік біологічних активів» від 29.12.06 № 1315 [Електронний ресурс] / Сайт законів України – Режим доступу: www.liga.net.

33. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.] ; За ред. проф. М.Ф.Огійчука. – К.: Алерта, 2007. – 979с.

34. Павлюк І. Проблеми бухгалтерського обліку реалізації товарів,

що обліковуються за продажними цінами, податкових зобов'язань з ПДВ і шляхи їх вирішення / І. Павлюк // Бухгалтерський облік і аудит.-2022.-№1 .-С. 41-54. Павлюк І. Проблеми бухгалтерського обліку реалізації цінностей і податкових зобов'язань з ПДВ та шляхи їх вирішення / І. Павлюк // Бухгалтерський облік і аудит.-2020.-№7 .-С.9-22. Пантелєєв В. Скромна привабливість витрат при придбанні запасів / В. Пантелєєв // Дебет - Кредит. – 2012. – №2. – С.28-39.

37. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація:- Монографія / О.А. Петрик.- К., 2013.- 123с.

38. Піюренко І.О. До проблеми реалізації сільськогосподарської продукції / І.О. Піюренко// Економіка АПК.-2021.-№10. - С. 31-36.

39. Плаксієнко В.Я. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України: Підручник для сільськогосподарських вузів. / [В.Я. Плаксієнко, Л.М. Пісьмаченко, Г.Є. Павлова, Т.А. Крушельницька, Є.І. Рябий]; під редакцією В.Я. Плаксієнко. Дніпропетровськ, 2009. – 490с.

40. Погосова А.В. Організація внутрішньогосподарського контролю витрат на виробництво сільськогосподарської продукції / А.В. Погосова // Облік і фінанси АПК. – 2013. - №1. – С. 101-105

41. Податковий кодекс України / уклад. В. Кузнєцов. – Х.: Фактор, 2011. – 496 с.

42. Подольский В.И. Аудит / Под ред. В.И. Подольского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 655 с.

43. Подолянчук О.А. Внутрішньогосподарський контроль у діяльності сільськогосподарських підприємств / О.А. Подолянчук // Економіка АПК. -2021. - №10 - С. 109-112.

44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99р. №318 [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затв. Наказом Мінфіну від 18.11.05 р. №790 [Електронний ресурс] /

Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затв. Наказом Мінфіну від 31.03.99 р. №87 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.

47. Порядок проведення дооцінки залишків матеріальних цінностей зі змінами і доповненнями, затвердженим наказом Міністерства фінансів України № 69 від 11 серпня 1994 р. [Електронний ресурс] / Сайт законів України - Режим доступу: www.liga.net.

48. Прокопенко В. Частина 13. Продаж нематеріальних активів за грошові кошти /В. Прокопенко // Все про бухгалтерський облік.-2020.-№119. - С. 21-24, С. 41-43.Пушкар М.С. Фінансовий облік / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2012. – 252с.

50. Саввон О.О. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації / О.О. Саввон // Держава та регіони.-2020. - №3. - С. 321-324.Савчук В. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції / В. Савчук // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2021. - №15. - С. 5-6.Сікора І. Особливості методики оцінки оборотних активів на виробничих підприємствах / І. Сікора // Бухгалтерський облік і аудит. – 2020. – №9. – С. 13-18.

53. Шумакова Т. Реалізація сільгосппродукції: тонкощі обліку / Т. Шумакова // Баланс-Агро. – 2020. – № 42. – С. 23-25.

ДОДАТКИ

Додаток А

Типова кореспонденція рахунків з обліку процесу реалізації продукції
рослинництва на СФГ «СІРІУС»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дт	Кт
1	Відвантажена продукція покупцям	901	27
2	Нарахована виручка при поставці продукції покупцю	361	701
3	Нараховано ПДВ	701	641
4	Одержана виручка	311	361
5	Списано доходи на фінансові результати	701	791

Додаток В

Методика аудиту реалізації продукції рослинництва на СФГ «СІРІУС»

Складові методики аудиторської перевірки	Контрольні точки аудиту				
	Собівартість реалізації	Комерційні витрати	Обсяг випущеної продукції	Обсяг реалізованої продукції	Виручка від реалізації
Ціль аудита	Перевірка вірогідності та істинності понесених витрат, можливості їх списання за методикою обліку витрат на виробництво	Достовірність заявлених витрат перевіряється	Перевірка вірогідності обсягу відпущеної продукції та повноти її розміщення на складі з метою оцінки реальної кількості продукції та складання прогнозу грошових результатів	Перевірено достовірність і повноту даних про обсяг продажів для формування фінансових результатів методом відображення в бухгалтерському обліку	Перевірки, щоб переконатися, що кошти, відображені на дебіторській заборгованості від продажів за певний період часу, є законними та повними
Інформаційна база	Господарські операції по рахунках, групування даних, пакетування паспортів, закупівля документів на сировину, планова калькуляція продукції, аналітичний облік карток, розподіл відомостей; Головна книга		Приймання сировини, партійні талони, накладні на передачу готової продукції з виробництва на склад, інвентаризація залишків продукції, матеріальні відомості	Господарські операції за рахунками, накопичувальні відомості, видаткові накладні по складу готової продукції і відділу маркетингу, товарно-транспортні накладні, дозвіл на експорт продукції, суттєві відомості про рух продукції в розділі асортименту, картки складського обліку	Бізнес-операції щодо фінансів, доходів, платіжних вимог, векселів, книг замовлень і Головної книги

Напрямки аудита	Підтверджуючий податковий, запасний	Підтверджуючий податковий	Запасний	Підтверджуючий податковий, запасний	Підтверджуючий податковий
Прийоми і процедури	Документознавство, правове регулювання, порівняння, контроль, автоматичне вимірювання та технічні засоби	Документальні дослідження, розрахунки, аналізи та автоматиз	Документальні дослідження, розрахунки, аналізи та автоматиз	Документальні дослідження, розрахунки, аналізи та автоматиз	Документальні дослідження, розрахунки, аналізи та автоматиз
Можливі порушення	Невиправданим є надмірне витрачання, порушення нормативно-правових норм щодо витрат, невідповідність порядку віднесення витрат на рахунки, використання надмірно дорогих витрат	Невиправданим є надмірне витрачання, порушення нормативно-правових норм щодо витрат, невідповідність порядку віднесення витрат на рахунки, використання надмірно дорогих витрат	Пізній маркетинг продуктів на ринку.	Приховування частини продукції, що реалізується, а також некоректне відображення угод щодо товарообміну	Частина прибутку, яка прихована
Прийняття рішень аудитором	Це задокументовано у звіті аудитора, розрахунки пов'язані з відповідними документами				

Додаток Д

Програма аудиту реалізації продукції рослинництва СФГ «СІПУС»

№ з/п	Перелік аудиторських процедур за розділами аудита	Джерела перевірки	Назва робочих документів аудитора
1	Перевірка стану системи бухгалтерського обліку та контролю за операціями з реалізації товарів, продукції, послуг, робіт	<p>Наявність та аналіз матеріалів інвентаризації зобов'язань покупців за придбану продукцію, товари, працю, послуги.</p> <p>Документальне підтвердження обґрунтованості заборгованості та законності її виникнення, а також реальності її погашення.</p> <p>Виявлення сумнівних розрахунків і непідзвітної заборгованості.</p> <p>Зв'язок між показниками та даними синтетичного або аналітичного обліку.</p>	Записи про роботу
2	Перевірка вірності та законності покупок у покупців та клієнтів	<p>Наявність і правильність оформлення договорів і первинних документів, пов'язаних з реалізованою продукцією, товарами, послугами, виконанням робіт.</p> <p>Дотримання цих первинних документів у поєднанні з договорами та бухгалтерськими регістрами.</p> <p>Достовірність і повнота відображеної в бухгалтерському обліку інформації про розрахунки з покупцями та замовниками.</p> <p>Правомірність і достовірність відображення щодо обліку отриманих кредитів з попереднім платежем.</p> <p>Своєчасна оплата замовниками та покупцями товарів, послуг і виконаних проектів.</p> <p>Адекватна та точна оплата готівкою за продукти, послуги та товари.</p> <p>Своєчасна оплата рахунків клієнтам і покупцям.</p> <p>Перевірка дотримання процедури списання дебіторської заборгованості покупців і клієнтів</p>	Записи про роботу

Продовження Додатку Д

3	Об'єднання загальних результатів оцінки циклу продажів і доходів	Оцінка суттєвості виявлених помилок та їх впливу на достовірність фінансової звітності	Записи про роботу
4	Правомірність собівартості продукції. Витрати на матеріали; Вартість робочої сили; відрахування за відсутність соціальної взаємодії; Відстрочені податкові відрахування на вартість ремонту основних засобів і нематеріальних активів; Інші витрати. Метод: повна перевірка документа, вибіркоче спостереження, тематична перевірка	Ранні документи; Кошторис і розрахунок планів; Робоча таблиця «Розподіл споживання товарів за їх грошовими оцінками»; Таблиця розподілу заробітної плати, премій і відпускних називається «розподілом заробітної плати, премій і відпускних». «Сума загальної кількості відходів, які можна повернути» Робоча таблиця «Розрахунок амортизації основних засобів»; ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16; Робоча таблиця розрахунку збитку та зносу малих та середніх підприємств називається «Розрахунок збитку та зносу малих та середніх підприємств»; «Папери для розшифровки»; "Сума витрат, пов'язаних з розподілом машин і устаткування, утриманням та експлуатацією"; «Розрахунок типової вартості дефектів»; ТОЩО	Записи про роботу

5	<p>Правомірність визначення та обліку виконаних робіт. Метод: повна перевірка документа, вибіркоче спостереження, тематична перевірка</p>	<p>Акти оприбуткування та комплектації продукції на складі; Довідка про балансову вартість фізичних активів.;</p>	Записи про роботу
6	<p>Правильність обліку та списання: Витрати додаткових виробництв; Всі витрати, пов'язані з виробництвом; Витрати на обслуговування та інші підприємства, Продукти, які частково сконструйовані, але потребують додаткових компонентів. Дефіцит у створенні; Витрати майбутніх періодів. Метод: спостереження, аналітичний</p>	<p>Ранні документи; Інформація: «Надання додаткових виробничих послуг»; «Розподіл загальновиробничих витрат»; «Сума повної собівартості реалізованої продукції»; «розрахунок довідкових витрат майбутніх періодів»; Ініціативи з підвищення якості тощо</p>	Записи про роботу
7	<p>Правильність чернеткової кореспонденції щодо обліку витрат (23, 24, 91). Відповідність реєстрів аналітичного обліку за цими рахунками, книгам ордерів (5 і 5А), головній книзі та формам бухгалтерської звітності. Метод: повна перевірка документа, вибіркоче спостереження, тематична перевірка</p>	<p>Інформація та замовлення на рахунки 23, 24 та 91 пов'язані з послугами</p>	Записи про роботу
8	<p>Правильність обліку вартості об'єктів. Метод: перевірка документів на вибіркові калькуляційні атрибути та перевірка предмета</p>	<p>Собівартість продукції розраховується для кожного окремого виду готової продукції</p>	Записи про роботу